

Financiranje poduzeća iz kratkoročnih i dugoročnih izvora na primjeru poduzeća Valamar hotela i Plava laguna

Jurjević, Frane

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Šibenik / Veleučilište u Šibeniku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:143:193955>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-20**

Repository / Repozitorij:

[VUS REPOSITORY - Repozitorij završnih radova Veleučilišta u Šibeniku](#)

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
ODJEL MENADŽMENT
SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ
MENADŽMENT

Frane Jurjević

FINANCIRANJE IZ DUGOROČNIH I KRATKOROČNIH
IZVORA NA PRIMJERU VALAMAR HOTELA I PLAVA
LAGUNA

Završni rad

Šibenik, 2023.

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
ODJEL MENADŽMENT
SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ
MENADŽMENT

FINANCIRANJE IZ DUGOROČNIH I
KRATKOROČNIH IZVORA NA PRIMJERU
VALAMAR HOTELA I PLAVA LAGUNA

Završni rad

Kolegij: Financijski menadžment

Mentor: Željko Deković mag.oec., v.pred.

Student: Frane Jurjević bacc.oec.

Matični broj: 1219058487

Šibenik, travanj 2023.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, Frane Jurjević, student/ica Veleučilišta u Šibeniku, JMBAG 1219058487 izjavljujem pod materijalnom i kaznenom odgovornošću i svojim potpisom potvrđujem da je moj završni rad na preddiplomskom/specijalističkom diplomskom stručnom studiju Menadžment pod naslovom: Financiranje iz kratkoročnih i dugoročnih izvora na primjeru Valamar hotela i Plava Laguna

isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

U Šibeniku, _____

Student/ica:

Frane Jurjević

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Veleučilište u Šibeniku

Završni rad

Odjel Menadžment

Specijalistički studij Menadžment

FINANCIRANJE IZ DUGOROČNIH I KRATKOROČNIH IZVORA NA PRIMJERU VALAMAR HOTELA I PLAVA LAGUNA

Frane Jurjević

Ulica Obala kralja Petra Krešimira IV, 6 fjurjev@vus.hr

Sažetak rada

Glavna zadaća hotelskog poduzeća je da pruži usluge smještaja i prehrane, za koje se kažu da dolaze iz nematerijalne imovine. Da bi gosti bili zadovoljni, nije dovoljno samo pružiti usluge smještaja i prehrane, nego je potrebno i da osoblje u hotelu bude ljubazno, uljudno i gostoljubljivo. Hoteli se moraju opremiti prema kriterijima kategorizacije. Poduzeća se mogu financirati iz kratkoročnih i dugoročnih izvora. Kratkoročni izvori su bitni zbog podmirenja kratkoročnih obveza, dok se dugoročni izvori mogu financirati u pojedinim situacijama iz kratkotrajne imovine. Analiza je najbolji način za vidjeti poslovanje poduzeća. Da bi se analiza mogla provesti potrebni su bilanca stanja i račun dobiti i gubitka poduzeća. U ovom radu se želi doći do zaključka kako se poduzeća koja su uzeti za primjer financiranja iz kratkoročnih i dugoročnih izvora. Za usporedbu su uzeta dva hotelska poduzeća i to za 2021. i 2022. godinu.

(43 stranica /0 slika /32 tablica /10 literaturnih navoda /jezik izvornika: hrvatski)

Rad je pohranjen u digitalnom repozitoriju Knjižnice Veleučilišta u Šibeniku

Ključne riječi: *Hotelsko poduzeće, kratkoročni izvori, dugoročni izvori, bilanca stanja, račun dobiti i gubitka*

Mentor: Željko Deković mag.oec., v.pred.

Rad je prihvaćen za obranu dana: 17.04.2023

BASIC DOCUMENTATION CARD

Polytechnic of Sibenik

Graduation Thesis

Department of management

Professional Graduation Studies of management

FINANCING FROM LONG-TERM AND SHORT-TERM SOURCES FOR EXAMPLE VALAMAR HOTEL AND PLAVA LAGUNA

Frane Jurjević

Ulica Obala kralja Petra Krešimira IV, 6 fjurjev@vus.hr

Abstract

The main task of a hotel business is to provide accommodation and food services, which are said to come from intangible assets. In order for the guests to be satisfied, it is not enough to provide only accommodation and food services, but it is also necessary for the hotel staff to be kind, polite and hospitable. Hotels must be equipped according to the categorization criteria. Companies can be financed from short-term and long-term sources. Short-term sources are important for settling short-term liabilities, while long-term sources can be financed in certain situations from short-term assets. Analysis is the best way to see a company's operations. In order for the analysis to be carried out, the company's balance sheet and profit and loss account are required. In this paper, we want to come to the conclusion that the companies that were taken as an example of financing from short-term and long-term sources. For comparison, two hotel companies were taken for 2021 and 2022.

(43 pages /0 figures /32 tables /10 references /original in Croatian language)

Paper deposited in: Library of Polytechnic of Šibenik

Key words: Hotel company, short-term sources, long-term sources, balance sheet, profit and loss account

Supervisor: Željko Deković mag.oec., senior lecturer.

Paper accepted: 17.04.2023

Sadržaj

1. Uvod	1
1.1. Cilj rada.....	1
1.2. Metode rada.....	1
1.3. Struktura rada.....	1
2. Poduzeće i njihovo poslovanje	2
2.1. Upravljanje poduzećima	3
2.2. Poslovanje poduzeća.....	4
2.3. Planiranje poduzeća	5
2.4. Način poslovanja hotelskog poduzeća.....	6
3. Način financiranja poduzeća	7
3.1. Kratkoročno financiranje	8
3.1.1. Spontano financiranje	8
3.1.2. Neosigurano i osigurano kratkoročno financiranje	9
3.1.3. Kratkoročno financiranje emisijom komercijalnih zapisa	9
3.1.4. Ostali izvori.....	10
3.2. Dugoročni izvori financiranja.....	10
3.2.1. Dionice	10
3.2.2. Dugoročni kreditni izvori financiranja	12
3.2.4. Metode emisije	16
3.2.5. Ostali izvori.....	17
4. Bilanca stanja, račun dobiti i gubitka i analiza putem financijskih pokazatelja.....	19
4.1. Račun dobiti i gubitka	20
4.2. Analiza putem financijskih pokazatelja	20
4.2.1. Pokazatelji likvidnosti	21
4.2.2. Pokazatelji menadžmenta imovine.....	22
5. Primjeri.....	24
5.1. Kratke informacije o Valamar hotelima.....	24
5.1.1. Bilanca stanja i račun dobiti i gubitka Valamar hotela.....	25
5.1.2. Analiza Valamar hotela	27
5.1.3. Usporedba rezultata analize za Valamar hotele u 2021. i 2022. godini	31
5.2. Kratke informacije o Plavoj Laguni	32
5.2.1. Bilanca stanja i račun dobiti i gubitka Plave Lagune	33

5.2.2. Analiza Plave lagune.....	35
5.2.3. Usporedba rezultata analiza za Plavu Lagunu u 2021. i u 2022.	39
6. Usporedba rezultata analize Valamar hotela i Plave Lagune za 2021. i 2022.	40
7. Zaključak.....	42
LITERATURA	43
POPIS TABLICA.....	44

1. Uvod

U ovom završnom radu bit će prikazano financiranje poduzeća iz kratkoročnih i dugoročnih izvora. Za primjere su uzeti dva hotelska poduzeća Valamar i Plava laguna hotela preko njihove bilance stanja i računa dobitka i gubitka će biti objašnjeno kako se poduzeće financira iz kratkoročnih i dugoročnih izvora. Želi se doći do zaključka kakav utjecaj imaju dugoročni i kratkoročni izvori financiranje na poslovanje poduzeća.

1.1. Cilj rada

Cilj rada je doći do zaključka kako financiranje iz kratkoročnih i dugoročnih izvora utječe na poslovanje poduzeća. Koliki je udjel i tijek kratkoročne imovine, a koliki dugoročne u poslovanju poduzeća Valamar i Plava Laguna.

1.2. Metode rada

Metode koje se koriste u rad da bi se došlo do zaključka su metode analize, sinteze i generalizacije. One su korištene na bilanci stanja i računu dobitka i gubitka poduzeća te pomažu u donošenju zaključka. Metode se sastoje od financijskih pokazatelja kao što su: pokazatelji tekuće trenutne i ubrzane likvidnosti i pokazatelji menadžmenta imovine.

1.3. Struktura rada

Rad se sastoji od dva dijela. Prvi dio se sastoji od teorijskog gdje će biti objašnjeno poslovanje poduzeće, načini financiranja, vrste dugoročnih i kratkoročnih izvora financiranja te kako mogu utjecati na poduzeće. U drugom dijelu će biti praktični dio, gdje će se na primjeru poduzeća pokazati kratkoročni i dugoročni izvori financiranja. Također na temelju bilance stanja i računa dobitka i gubitka bit će izračunati financijski pokazatelji koji će pokazati tijek kratkoročnih i dugoročnih izvora financiranja poduzeća. Rad se još sastoji od uvoda i zaključka u kojem će biti sumirano sve što je napisano i bit će izneseno mišljenje autora završnog rada.

2. Poduzeće i njihovo poslovanje

Poduzeće možemo definirati kao pravnu osobu koja obavlja neku gospodarsku djelatnost, pod kojom proizvodi proizvode i prodaje usluge. „Da bi poduzeće uspješno poslovalo potrebni su uz poduzeće i poduzetnika i još neki društveni i gospodarski preduvjeti kao što su:

- ✓ Vanjski preduvjeti (Potrebe tržišta, postojanje tržišta i resursa)
- ✓ Unutarnji preduvjeti (predmet poslovanja, potreban kapital, kadrovi, sredstva i predmeti rada)“ (Jelavić A., Ravlić A. Starčević A., Šimanović J, 1993., str. 49)

Potrebe tržišta su početak svakog plana poduzeća i njegov prvi uvjet te se stalno prate tržišne potrebe kako bi se na njih moglo reagirati. Gledaju se sadašnje i buduće potrebe tržišta kako bi se zadovoljile potrebe kupaca za proizvodom i uslugom. Postojanje i dostupnost resursa ne označava samo njihovu raspoloživost nego podrazumijeva i njihov razmjer dostupnost za svjetsko tržište.

Predmet poslovanja je usko povezan s tržištem i njegov izbor. Zbog potreba tržišta bira se koji će proizvodi i usluge biti glavni u poduzeću kako bi se mogao ostvariti što bolji plasman na tržištu. Potreban kapital ovisi o veličini proizvoda i usluge te ako poduzeće nema dovoljno svog kapitala, potrebno je onda uključiti i tuđi kapital kako bi poduzeće moglo nesmetano poslovati.

Kako bi poduzeće moglo biti samostalno ono se mora ogledati na dva načina:

- ✓ Ekonomskom smislu
- ✓ Pravnom smislu

Ekonomska samostalnost se ogleda u tome da poduzeće izabire svoje resurse i koliko mu treba, bira predmet poslovanja poduzeća, bira svoje poslovne odluke i donosi sam poslovne odluke. Pravna samostalnost se ogleda u tome da je poduzeće pravna osoba i da zbog toga poduzeće stječe svoja prava i obveze i da se pojavljuje kao pravna osoba u svim puno pravnim odnosima.

Poduzeće možemo definirati i kao cjelinu u višestrukome smislu ali poduzeće je i podcjelina u odnosu na tržište, državu i društvo te podcjelina u odnosu na svoje dijelove u poduzeću kao što su pogoni sektori i druge organizacijske cjeline. Naravno da poduzeće teži ostvarivanju dobiti kako bi mogli samostalno poslovati i kako bi mogli podmiriti redovno svoje obveze ali za razliku od tradicionalnog poduzeća kojima je jedini cilj bilo ostvarivanje dobiti, suvremenim

poduzećima su važni i drugi društveni i ekonomski ciljevi. „Primarni ekonomski ciljevi su ostvarivanje dobiti dok su glavni društveni ciljevi da se postigne zadovoljstvo zaposlenika i da oni budu zadovoljni uvjetima rada i plaćama te zadovoljavanje potreba svojih poslovnih partnera, kupaca i potrošača.“ (Jelavić A., Ravlić A. Starčević A., Šimanović J, 1993., str. 49)

„Vlasnici mogu biti pravna i fizička osoba a možemo ih podijeliti na tri vrste vlasništva:

- Privatno vlasništvo
- Javno vlasništvo
- Mješovito vlasništvo“. (Goleš.D., str. 13)

Privatno vlasništvo se odnosi na poduzeće koje može biti u vlasništvu jedne, u vlasništvu obitelji, može biti u vlasništvu više partnera, koje još nazivamo partnersko poduzeće, poduzeće koje može biti u vlasništvu više pojedinačnih vlasnika, koji istodobno i u vlasništvu dioničara koji ne rade izravno u poduzeću. (Goleš.D., 2016., str. 13)

Javno vlasništvo se dijele na poduzeća koja su u vlasništvu države odnosno kojim upravljaju općine, republike i druge teritorijalne jedinice i poduzeće koja su u vlasništvu društva a mogu biti u vlasništvu: mirovinskih fondova, crkvi, sindikata, znanstvenih obrazovnih, političkih i drugih društvenih organizacija. (Goleš.D., str. 13)

Mješovito vlasništvo se javilo kao način vlasništva u zadnje vrijeme i to je kombinacija privatnog i javnog vlasništva. Ova vrsta vlasništva je postala jako dominantna i popularna vrsta vlasništva , tako da sad ima i naziv mješovita ekonomija. U mješovitom vlasništvu vlasnici se mogu pojaviti u raznim oblicima kao što su pojedinci, javne ustanove ili samo zaposlenici. (Goleš.D., 2016., str. 19)

2.1. Upravljanje poduzećima

Jako je bitno da kreativnost i inovativnost posjeduje što širi krug zaposlenika u poduzećima, zbog upravljanja poduzećem. Menadžeri da bi danas bili uspješni moraju znati da svi proizvodi, usluge, tržišta, distributivni kanali imaju ograničeni vijek trajanja. Menadžerima moraju uvidjeti da su proizvodi ili usluge zastarjeli prije kupaca, da bi se poduzeće ponašalo

poduzetnički. Svaki menadžer u poduzeću mora preuzeti odgovornost i rizik, da bi mogao uspješno upravljati poduzećem.

Poduzetnik kreiranjem svoje ideje započinje poduzetnički proces, ali ta ideja mora biti ostvarila kako bi se mogao započeti taj proces. Poduzetnik mora ocijeniti koliko je rizik, koje su prilike i snage i koje su slabosti i prijetnje i detaljno proučiti tržište i mogućnosti na njemu, prije nego što se odluči na ostvarivanje poduzetničkog pothvata. Potrebna je ideja, kapital a pogotovo u zemljama u tranziciji potrebno je znanje kako bi se mogao započeti poduzetnički pothvat.

2.2. Poslovanje poduzeća

Da bi poduzetnik mogao otvoriti poduzeće, potrebno je da poznaje osnovne pretpostavke o poslovanju poduzeća. Prije svega poduzeće prihvaća osnovna načela poslovanja poduzeća, definiranu politiku poslovanja, planiranje poslovanja kratkoročno ili dugoročno i razdoblje financiranja.

Osnovni cilj poslovanja poduzeća je da proda što više svojih proizvoda ili usluga, da bi mogli ostvarili što veći profit. „Načela poslovanja se dijele na: načelo poslovnosti, načelo efektivnosti i efikasnosti i načelo održavanja kontinuiteta poduzeća.“ (Goleš.D., 2016., str. 19)

Kroz načelo poslovnosti od poduzetnika se traži da teži uspostavljenom poslovnom politikom osiguranju i jačanju položaja poduzeća na tržištu, da se drži zakonskih propisa i poslovnih običaja, da se drži zadanih rokova, da postavlja realne cijene svojih proizvoda, da ne stvara neloyalnu konkurenciju, da ako ima monopol na tržištu, da ga ne iskorištava i da poštuje svoje poslovne partnere.

Djelotvornost je ono prvo što se traži od poduzeća kroz načela efikasnosti i efektivnosti, da izvršava svoje obveze u rokovima i izvršava ugovorene poslove. Ugovoreni posao se mora izvršiti po ugovorenim količinama i kvaliteti koja se traži. Glavni smisao ovog načela je maksimiziranje rezultata uz minimalno ulaganje odnosno troškove. U načelu efikasnosti i efektivnost se najčešće analiziraju: proizvodnost rada, ekonomičnost i rentabilnost. (Jelavić A., Ravlić A. Starčević A., Šimanović J, 1993., str. 98)

Načelom Produktivnosti rada se namjerava ostvariti maksimalni učinak uz minimalne napore. Načelom ekonomičnosti pokušava se određenim elementima reprodukcije rada, ostvariti određeni učinak. Načelom rentabilnosti očekuje da se uložnim vrijednostima kapitala ostvari što bolji poslovni rezultat. (Goleš.D., 2016., str. 20)

Načelo održavanja kontinuiteta poduzeća pokušava da održi opstanak poduzeća na tržištu, održavati vrijednost sredstava poduzeća i načelo trenutnog razvoja odnosno stalnog praćenja promjena u tehnologiji, tehnici i konkurenciji na tržištu. (Goleš.D., 2016., str. 20)

2.3. Planiranje poduzeća

Kroz planiranje se unaprijed zacrtavaju ciljevi zadatci koje se trebaju ostvariti kroz aktivnosti poduzeća. Planiranje je usko povezano s poslovnom politikom poduzeća i okrenuto je prema budućnosti. „Procesom planiranja se obuhvaćaju: zacrtane akcije koje se trebaju provesti, sredstva kojima se treba provesti načelo efikasnosti, prikupljaju se podaci i važne informacije koje e obrađuju radi ostvarivanja ciljeva i na temelju tih obrađenih podataka, procjenjuju se budući uvjeti rada te se odabire najpoželjnija varijanta poslovanja.“ (Goleš.D., 2016., str. 22)

„Vrlo važan instrument menadžmenta su planovi koji se iskazuju kao:

- Služba pomoću koje se utvrđuju mogućnosti optimalnog ostvarivanja poslovnih ciljeva
- Osnova su za donošenje konkretnih poslovnih odluka
- Pomoću njih se kontrolira odvijanje poslovanja tj. Izvršavanje planskih zadataka
- Osnova su za analiziranje odvijanja poslovanja i vođenja buduće poslovne politike“
(Goleš.D., 2016., str. 22)

„Ako se gleda podjela na vremensko razdoblje onda postoje: Dugoročni planovi, za razdoblje duže od pet godina, oni su strateškog karaktera, srednjoročni planovi, od jedne do pet godina, imaju za cilj, konkretiziranje srednjoročnih metoda i sredstava za ostvarivanje srednjoročne poslovne politike i kratkoročni planovi do jedne godine, koji za cilj imaju ostvarivanje operativnih planova za kraća razdoblja.“ (Goleš.D., 2016., str. 22)

Kako bi se moglo pratiti izvršenje ciljeva, potrebno je koristiti se operativnim evidencijama, statistikom i knjigovodstvenom evidencijom. Cilj prikupljanja svega ovoga je praćenje planova

i davanje izvještaja menadžmentu. Kada se prati izvršenje planova onda je uz utvrđivanje onog što se događa, potrebno i utvrditi uzroke zašto se baš tako izvršavaju zadaci i zbog toga je potrebno izvršiti analizu izvršenih planova. Svrha te analize je da se nepovoljni uvjeti uklone, kako bi poduzeće moglo nesmetano nastaviti poslovanje i kako ne bi u daljnjem razdoblju utjecalo na poslovanje poduzeća. Samo uz donošenje realnih planova moguće je doći i do pozitivnih rezultata.

Ako planovi nisu uravnoteženi potrebno ih je izmijeniti jer nisu uravnoteženi upravo zbog nerealnih planova. „Rebalans“ označava ponovnu uravnoteženost planova. Samo pravovremeni rebalans može uspostaviti usklađene uvjete i zadatke koji su se zbog raznih uzroka nisu više bili uravnoteženi. Rebalans ih izmjenjuje na najbolji način za poduzeće i omogućava racionalnost u poslovanju poduzeća.

2.4. Način poslovanja hotelskog poduzeća

Hotelijerstvo se može gledati na više načina, kao što su ekonomski, politički, sociološki, ali prije svega to je gospodarska djelatnost, u kojoj se organizira usluga, s kojom se želi zadovoljiti potrebe gostiju. Hotelijerstvo je gospodarska djelatnost u kojoj se pružaju usluge smještaja, hrane, točenja pića, prodaje proizvoda s kojima se želi zadovoljiti potrebe gostiju u smještajnim objektima, koji su kategorizirani.

„Hotel je prema WTO-u smještajni objekt u kojem se pružaju usluge smještaja pružaju u određenom broju soba, koji pruža određene usluge uključujući posluživanje u sobama, dnevno čišćenje i pospremanje soba i prostorija za osobnu higijenu gostiju koji je kategoriziran prema opremi i uslugama koje nudi te koji je upravljani od jedinstvenog menadžmenta.“ (A., Pizam, 2005, str. 4)

Da bi hotel bio dobro vođen potrebno je pružati usluge koje će se naplaćivati gostima, ali i koje će zadovoljiti motive njihovog dolaska.

Glavna zadaća hotelskog poduzeća je da pruži usluge smještaja i prehrane, za koje se kažu da dolaze iz nematerijalne imovine. Da bi gosti bili zadovoljni, nije dovoljno samo pružiti usluge smještaja i prehrane, nego je potrebno i da osoblje u hotelu bude ljubazno, uljudno i gostoljubljivo. Hotelsko poduzeće ne može poslovati uspješno ako nema dovoljno gostiju, jer ipak od njih ostvaruju prihode i njihovog trošenja na sve usluge hotelskog poduzeća.

3. Način financiranja poduzeća

Financiranje se definira kao aktivnost kojom se pribavljaju sredstva i kapital pa i njegovog obnavljanja za nesmetano poslovanje poduzeća. Poduzeće koristi različite izvore kako bi došli do kapitala i sredstava. Kapital može doći iz različitih izvora kao i u različitim oblicima: može doći u obliku novca i u obliku stvari, a stvari se pribavljaju pomoću novca. Kapital označava veliki potencijal, pomoću kojeg se može pribavljati sredstva u različitim oblicima, vrstama i količinama.

„Ovisno o veličini kapitala, kapital omogućuje:

- Normalno financiranje- Kad je iznos kapitala, jednak planiranim potrebama poslovanja
- Predfinanciranje-Kad je iznos kapitala veći od planiranih potreba poslovanja
- Podfinanciranje-Kad je iznos kapitala niži od planiranih potreba poslovanja“ (Jelavić A., Ravlić A. Starčević A., Šimanović J, 1993., str. 121)

Izvori iz kojih se uzimaju sredstva i količina sredstava u poduzeću su uvijek u ravnoteži, tj. koliko je sredstava uzeto iz izbora, tolika je vrijednost sredstava u poduzeću. Pravne i fizičke osobe mogu biti izvori iz kojih se pribavljaju sredstva. Poduzeće pribavlja sredstva prije osnivanja poduzeće, i samim tijekom poslovanja poduzeće također pribavlja sredstva iz različitih izvora. „Sredstva koja se pribavljaju iz izbora se dijele na sljedeće pristupe: prema načinu pribavljanja sredstava, prema namjeni i s obzirom na mogućnost raspolaganja kapitalom.“ (Jelavić A., Ravlić A. Starčević A., Šimanović J, 1993., str. 124)

Poduzeće se može financirati iz vanjskih izvora ili unutarnjih izvora financiranja. „Vanjski izvori financiranja su:

- Ulaganje kapitala vlasnika poduzeća
- Povećanje kapitala na osnovi izdanih dionica
- Povećanje kapitala pri osnovi primljenih donacija bez obveze vraćanja
- Povećanje kapital na osnovi primljenih donacija za saniranje poduzeća
- Pritjecaj novčanih sredstava na osnovi sklopljenih ugovora o zajmu (kreditu)
- Pritjecaj novčanih sredstava na osnovi izdanih obveznica, blagajničkih zapisa i drugih vrijednosnih papira“ (Goleš.D., 2016., str. 25)

Unutarnji izvori financiranja se mogu dogoditi kad poduzeće samo poveća iznos trajnog kapitala iz ostvarene dobiti. I „tiho financiranje“ se podrazumijeva kao unutarnje financiranje.

3.1. Kratkoročno financiranje

Kratkoročno financiranje su oni izvori financiranja iz kojih pribavljaju sredstva na rok do godinu dana. „Poduzeće s može financirati iz kratkoročnih izvora iz nekoliko oblika:

- Spontano financiranje
- Osigurano i neosigurano financiranje
- Emisija komercijalnih zapisa
- Ostali izvori“ (Vidučić Lj., 2011, str. 328)

3.1.1. Spontano financiranje

Spontano financiranje se dijeli na: vremenska razgraničenja i trgovačke kredite. Rezultat koji se ostvaruje financiranjem preko vremenskih ograničenja je kontinuirano odvijanje poslovanja tj. korištenje resursa svakodnevno, uz plaćanje usluga i podmirivanje obveza u određenim vremenskim intervalima. Vremensko razgraničenje je oblik koji se mijenja s obzirom na razinu poslovanja, i njih će poduzeće koristiti kao prvi mogući izvor kratkoročnog financiranja. U četveromjesečnom razdoblju se plaćaju razgraničeni porezi, s tim da se razgraničene kamate plaćaju u unaprijed dogovoreno vrijeme i intervale.

Kroz trgovački kredit, dobavljači omogućuju da kupcima isporučuju robu a da kupci plaćaju naknadno unutar odobrenog razdoblja. Trgovački kredit koji se najčešće koristi je kredit na otvoreni račun. Veličina kredita se mijenja s obzirom na to kako se mijenja količina proizvodnje i nabave, na način da se povećava s njihovim rastom ili smanjuje s njihovim padom. Glavne prednosti financiranja iz trgovačkih kredita su njegova fleksibilnost i njegov automatski karakter i neformalna procedura odobravanja.

Uvjeti da bi se odobrio trgovački kredit ovise o uvjetima u gospodarsku, karakteru Kupca/dobavljaču i karakteru industrije. Ako je na snazi restriktivna monetarna politika, snaga kredita će biti manja, pa prema tome i trgovačkog kredita. Ako dobavljač traži da se plati pri isporuci ili prije nego što se isporuči roba, to se ne naziva trgovačkim kreditom. Kredit se odobrava kad se odredi datum do kojeg kupac mora platiti isporučenu robu, ili se nudi gotovinski popust ako kupac plati do datuma popusta odnosno kreditnog razdoblja.

Kupac svoje obveze temeljene na trgovačkom kreditu može podmiriti ako odmah plati, plaćanjem uz odgađanje koje uključuje bez i sa zakašnjenjem.

3.1.2. Neosigurano i osigurano kratkoročno financiranje

Osigurani i neosigurani kratkoročni izvori financiranja mogu se definirati kao krediti bez pokrića a to spada u neosigurano financiranje i krediti s pokrićem koji spadaju pod osigurano financiranje. Neosigurani kratkoročni krediti se dodjeljuju na temelju kreditne sposobnosti, prije svega likvidne situacije primatelja kredita. „Neosigurani kratkoročni krediti se dijele na: Kredite na principu tekućeg računa, kreditne linije, revolving kredit i transakcijski zajam.“ (Vidučić Lj., 2011, str. 331)

Osigurano kratkoročno financiranje se može realizirati kreditima financijskih institucija ili emisijom dugovnih ili vlasničkih vrijednosnica. Osigurani kratkoročni krediti su krediti koji se izdaju s pokrićem. Takvi krediti su gotovo uvijek vezani uz vanjsku trgovinu kao i u slučaju novih tvrtki koje se moraju kreditirati. „Najčešće korišteni osigurani kratkoročni krediti su: kredit na temelju zaloga vrijednosnica, kredit na temelju zaloga potraživanja, faktoring potraživanja i krediti koji se temelje na zalihama.“ (Vidučić Lj., 2011, str. 332)

3.1.3. Kratkoročno financiranje emisijom komercijalnih zapisa

Samo velike, poznate tvrtke sa snažnim rejtingom u svijetu, mogu pribaviti sredstva emisijom komercijalnih zapisa. Posebno se odnosi na pribavljanje sredstava u deviznim valutama na svjetskom tržištu. Rok u kojem se emitiraju komercijalni zapisi je 9 mjeseci. Financiranje emisijom kratkoročnih zapisa ima naravno svoje troškove a oni se sastoje od efektivnog kamatnog troška i troška emisije.

Trošak emisije saznajemo iz načina na koji je zapis emitiran. Tvrtka može na dva načina emitirati zapise a to su: broker ili privatni plasman. O načinu emitiranja odlučuje odnos troškova pojedinih alternativa, naknada za brokera ili troška angažiranja vlastitog osoblja za obavljanje poslova koji dolaze u vezu s komercijalnim zapisima.

3.1.4. Ostali izvori

Ovi izvori financiranja se mogu koristiti samo u iznimnim situacijama, privremeno ili u određenim uvjetima. U ovim izvorima se uključuju sredstva amortizacije koja kad ih poduzeće ima na svom računu, osim što se mogu koristiti u dugotrajnom ulaganju, mogu se koristiti i u kratkotrajnom financiranju.

Sredstva koja se mogu isključivo koristiti samo za ovu svrhu su sredstva ostalih pričuva (rezervi) a oni predstavljaju trajni izvor financiranja na kontima kapitala i pričuva. Sredstva dugoročnih rezerviranja za buduće rizike i troškove u trenutku uporabe je također moguće koristiti za ovu namjenu. Poduzeće može precjenjivanjem rezerviranja formirati skrivene pričuve, kojim može koristiti za financiranje kratkotrajne imovine. Na identičan način djeluju i podcjenjivanje imovine preko smanjivanja potreba za financiranjem.

3.2. Dugoročni izvori financiranja

Poduzeća uvijek planiraju unutarnja i vanjska realna ulaganja u gospodarstvima. Da bi se ulagalo u dugotrajnu imovinu, potrebno je pažljivo planirati kako bi se u nju trebalo financirati. Osnovno pravilo financiranje dugoročnih izvora je da se ona financira iz dugotrajne imovine. Iako se u nekim iznimkama, kad su drugačiji tržišni uvjeti, dugoročni izvori se mogu financirati iz kratkoročne imovine. Ako se procijeni potreba za ulaganjem u dugotrajnu imovinu i povećanjem neto radnog kapitala, tada se povećava potreba za dugotrajnim financiranjem. Potrebe za dugoročnim financiranjem se mogu pokriti ili iz internih sredstava ili vanjskih sredstava. „Vanjski izvori financiranja su: Vlastiti izvori (dionice), kreditni izvori (obveznice i dugoročni krediti) i ostali izvori (prioritetne dionice, waranti, konvertibilne vrijednosnice i leasing)“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 160)

3.2.1. Dionice

Temeljna vrsta dugoročno financiranja su dionice, vlasnici tih dionica su dioničari odnosno vlasnici poduzeća. Obične dionice nemaju rok dospijeca a njezini vlasnici imaju pravo dobivanja dividendi. Postoje tri vrijednosti koje dionice mogu imati: Nominalnu, tržišnu i knjigovodstvenu vrijednost. Dionicama je u pravilu utvrđena nominalna vrijednost, ona nema ekonomsku vrijednost. Nominalna vrijednost dionica je cijena po kojoj se najmanje dionice

moraju emitirati. Podatke o dionicama se stavljaju u bilancu stanja u dio koji se odnosi na dionički kapital.

Poduzeća u svojim statutima imaju definiranu vrijednost dionica koja se može emitirati. Upravni odbor donosi odluku o iznosu dionica koji se može emitirati, dok promjenu iznosa odobrenih dionica, može donijeti skupština dioničara. Trezorske dionice označavaju dionice koje poduzeće otkupilo s tržišta i drže ih kao trajne pričuve. Odnos izdanih i trezorski dionica, predstavljaju broj dionica na tržištu.

„Dioničari imaju svoja prava a ona su:

- Prava glasa
- Pravo u sudjelovanju u raspodjeli dividendi, te u raspodjeli imovine tvrtke u slučaju bankrota
- Pravo prvokupa novih dioničara“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 163)

Dioničari imaju pravo glasa za izbor članova upravnog odbora koji nakon toga biraju menadžere. Postoje dva načina na koji dioničari mogu glasati a to su: da glasaju osobno ili da kao što većinom rade u velikim poduzećima, prenesu svoja prava na opunomoćenika. Na poduzećima je odluka o glasačkim pravima, poduzeća mogu odrediti klase dionica, npr. dionica klase A i dionica klase B. Dionice klase A imaju pravo glasa dok dionice klase B nemaju pravo glasa.

Pravo sudjelovanja u raspodjeli dividendi ovisi o udjelu pojedinog dioničara u dioničkoj glavnici, ali treba napomenuti da dividende nisu zakonska obveza poduzeća. Dividende predstavljaju povrat kojeg dioničari očekuju od ulaganja u dionice. Ako dođe do bankrota poduzeća, kompanije imaju pravo na potraživanje dividendi prema njenoj imovini. Prednost pri alatima kod bankrota poduzeća imaju država, zaposlenici i vjerovnici, dok se ostatak imovine raspodjeljuje na dioničara po njihovom proporcionalnom udjelu.

Pravo prvokupa, označava da postojeći dioničari imaju pravo kupiti nove dionice, prije nego što one budu ponuđene drugima. Npr. ako dioničar ima 10% dionica, on ima pravo da mu se ponudi novih 10% dionica. Prvokup je definiran u statutu dioničkog društva. Svrha prava prvokupa je u tome da se zaštite dioničari od smanjivanja vrijednosti. Kad bi tvrtka prodala ispod tržišne cijene, tad bi ona smanjila vrijednost starih dionica. Drugi razlog zaštite dioničara prilikom prvokupa je zaštita razmjera kontrolne moći dioničara nakon dodatne emisije dionica.

3.2.2. Dugoročni kreditni izvori financiranja

„Dugoročni kreditni izvori se sastoje od različitih oblika financiranja: emisije obveznicama, kreditima na obročnu otplatu i leasing.“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 165)

Ako se govori o dugoročnom zaduživanju onda se pod tim smatra zaduživanje na rok vraćanja duži od jedne godine. Zbog toga se srednjoročno zaduživanje smatra ono s rokom vraćanja od 5 do 10 godina i zbog takve klasifikacije krediti i leasing se smatraju srednjoročnim zaduživanjem.

Emisija obveznicama i krediti na obročnu otplatu se smatraju osnovnim kreditnim izvorima financiranja. Ako poduzeće želi donijeti ispravnu odluku o financiranju, potrebno je definirati koji oblik financira odgovara poslovnoj politici poduzeća i postojećoj financijskoj situaciji poduzeća.

Kamate na dug su zakonske obveze, ako poduzeće ne plati kamate na obveznice, pravo opunomoćenika je da po ugovoru o emisiji obveznica traži bankrot poduzeća. U vezi s dugoročnim kreditima situacija je drugačija nego kod kratkoročnih kredita gdje banka može otkazati kredit i zatražiti njegovo vraćanje, za razliku od dugoročnih kredita gdje njihova zaštita ovisi o pokriću brzini provođenja zakonske procedure i kao o relativnoj važnosti zajmoprimca.

Što je veća zastupljenost obveznica u financiranju poduzeća to se zahtjeva veća transparentnost u poslovanju, dobre stručnjake za financije u tvrtki, i financijske posrednike koji dobro barataju s problematikom financiranja vrijednosnicama. Za dugoročno financiranje su važni i makroekonomski čimbenici. Iz njih slijedi potreba za unapređenjem područja kako bi se obveznice mogle više koristiti za pribavljanjem sredstava i povećanja financijske fleksibilnosti.

Sredstva koja se koriste za dugoročno financiranje u ulažu u dugotrajnu imovinu i financiranje neto radnog kapitala. Zadaća poduzeća je da akumulira dobit i osigura gotovinu na računu kako bi mogla otplaćivati dug dogovorenom dinamikom.

„Dugoročni dugovni instrumenti mogu se klasificirati na sljedeće načine:

Prema načinu otplate:

Jednokratno isplativi

Višekratno isplativi“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 168)

Jednokratno isplativi odnose se na to da obvezu isplate glavnice duga isplate odjednom na unaprijed utvrđeni datum. Za razliku od višekratno isplativih koji se isplaćuju periodično (u ratama i amortizaciji).

„Prema načinu realizacije:

- Javno emitirani
- Privatno emitirani“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 168)

Pod javno emitirani dug podrazumijevamo instrumente, prvenstveno obveznice koje su emitirane javnosti za gotovinu. Privatno plasirani dug se razlikuje od javnog po tome što se emitira samo nekolicini financijskih institucija ili bogatim pojedincima, projektno financiranje i zajam na obročnu otplatu, banke ili neke druge financijske institucije.

„Prema pokriću:

- Pokriveni
- Otvoreni“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 169)

Nepokrivene obveznice imaju naziv zadužnice dok su pokrivene obveznicama, iako se obveznicama nazivaju i jedna i druga vrijednosnica. „Najpoznatiji oblici pokrivenih kreditnih instrumenata su: Hipotekarne obveznice, obveznice s povjereništvom kolaterala i certifikati s povjereništvom opreme.“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 169)

„Prema opciji poziva prije dospijea:

- Opozivi
- Neopozivi“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 169)

U zadnje vrijeme se na tržištu javljaju emisije obveznicama koje se ne mogu opozvati prije roka dospijea, dok je prije bilo normalno da postoji mogućnost opoziva prije roka dospijea. Postoji provizija dospijea koja definira pravo emitenta da kad prođe određeno razdoblje od emisije ima pravo povući ukupnu emisiju po unaprijed određenoj cijeni a koja nadmašuje nominalnu vrijednost za vrijednost premije poziva. Premija otpada kako prolazi vrijeme do dospijea i na datum dospijea se izjednačava s nulom.

„Prema mjestu izdanja i nadležnoj regulaciji:

- Domaći
- Strani
- Međunarodni“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 169)

Poduzeće može donijeti odluku da izda obveznice u zemlji s nacionalnom valutom gdje se mora pridržavati osim pravila konkretne burze gdje emisija kotira, i pravila koja postavljaju državna tijela. Može izdavati i u inozemstvu prema valuti te zemlje gdje emisije obveznica podliježu pravilima zemlje gdje se emitiraju. I još postoje međunarodne obveznice koje nazivamo euroobveznicama. Ovakve obveznice emitiraju u više zemalja u isto vrijeme uz odobrenje međunarodnih sindikata.

„Prema likvidnosti:

- Utrživi
- Neutrživi“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 170)

Utržive dionice se najčešće emitiraju na sekundarnim tržištima, iako je ono znatno manje i neaktivnije u odnosu na tržište dionica. U pravilu instrumenti koje se plasiraju na privatno tržište su neutrživi, to se odnosi i na bankarske zajmove, ako banka nije na temelju originalnih izdanih kredita nije emitirala instrumente i nije ih prodala na tržištu koristeći proces sekuritizacije.

„Prema karakteru kamata:

- S fiksnom kamatom
- S fluktuirajućom kamatom“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 170)

Kod većine obveznica koristi se fiksna kamata koja je određena u vrijeme emisije obveznice. U posljednje vrijeme se bankarski krediti ugovaraju s fluktuirajućom kamatom npr. sa 0.8% iznad kamatne stope koja se uzima za standard.

3.2.3. Krediti na obročnu otplatu

„Kredit na obročnu otplatu je dugoročno privatno plasirani dug.“¹ Dospijeće ovih kredita može biti i do 30 godina, a zajmoprimac se obvezuje plaćati seriju kamata i glavnica prema unaprijed utvrđenoj dinamici. Najčešće banka daje ugovor o kreditu posuditelju kojima da je sredstva zajmoprimcu. Vrlo bitan izvor financiranja za sva poduzeća su krediti na obročnu otplatu, to se pogotovo odnosi na mala poduzeća. S direktnim pregovorima se između banke i zajmoprimeca utvrđuju uvjeti i iznos kredita. Banka i osiguravajuća poduzeća odobravaju kredite s obročnom otplatom. U Hrvatskoj se krediti na obročnu otplatu mogu dobiti od banke ali za neke kategorije a to se odnosi na mala poduzeća mogu dobiti od Hrvatske banke za obnovu i razvoj (HBOR).

Banka se želi osigurati traženjem pokrića preko hipoteke na dugotrajnu imovinu, pologa dugoročnih vrijednosnica, osobno potpisanih mjenica, gotovinskih učešća i sličnih instrumenta osiguranja. Ovisno o pregovaračkoj poziciji zajmoprimeca ugovara se hipoteka a na nju utječu hitnost dobivanja zajma, postojeća zaduženost zajmoprimeca i procijenjena snaga zarade zajmoprimeca. Zajmodavac može uz pokrića zatraži i ograničene odredbe ugovora. „Banka može pored dostavljanja financijskih izvještaja tražiti i kontrolu: Imovine poduzeća, gotovinskih izdataka i promjene menadžmenta.“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 174)

Kontrolom imovine poduzeća se želi utvrditi minimalna pozicija neto radnog kapitala, koja se definira kao novčani iznos viška kratkotrajne imovine nad kratkotrajnim obvezama ili kao minimalna razina tekućeg ili ubrzanog pokazatelja. Gotovinski izdatci se odnose na dividendu i nabavku dugotrajne imovine. U kontroli promjene menadžmenta se traži životno osiguranje menadžmenta kako bi se moglo provjeriti.

U ugovoru o zajmu se kamatna stopa određuje kao fiksna ili fluktuirajuća. Fluktuirajuća stopa se veže uz stopu koju banka određuje zajmoprimcima za kratkoročne kredite ili na diskontnu stopu središnje kredite. Fluktuirajuća kamatna stopa se obračunava kako bi se zaštitilo od rizika promjene kamatne stope.

¹ Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M. (2015).: Financijski menadžment 11.izdanje, Sveučilište u Splitu str.174

Obrok se obračunava u nekoj stabilnoj stranoj valuti npr. EUR kada ugovaraju kredit u nacionalnoj valuti u zemlji u kojoj postoji rizik od promjene deviznog tečaja a depozitna baza banke formira se kao djelomično ili većinom depozitna baza banke u stranoj valuti.

3.2.4. Metode emisije

„Kod donošenja odluka o pribavljanju sredstava iz vanjskih izvora emisijom vrijednosnica tvrtka treba odlučiti:

- Koliko sredstava planira pribaviti
- Koje vrijednosnice planira emitirati
- Koju metodu će koristiti“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 178)

„Tvrtka može pribaviti sredstva na sljedeće načine iz vanjskih izvora:

- Ponudom prava
- Javnom ponudom
- Privatnim plasmanom“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 178)

U slučaju da poduzeće želi emitirati dodatne dionice koristi ponudu prava i to s obvezatno u slučaju da je u statutu poduzeća određeno pravo prvokupa trenutnih dioničara ili ako to nije utvrđeno statutom poduzeća, prema njezinom izboru. Ponuda prava se dobiva u obliku certifikata , u njemu se definira rok istjecanja ponude i pretplate cijena. Ponudu prava, dioničar može iskoristiti ili pustiti da istekne rok stjecanja i s time gubi mogući prihod.

Javna ponuda se koristi kako kod emisije dionica tako i kod emisije obveznica. „Obzirom kakvu ulogu ima investicijski bankar u javnoj ponudi se razlikuje:

- Ponuda na temelju prospekta
- Ponuda uz angažman investicijskog bankara“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 179)

Velika i poznata poduzeća mogu koristiti ponudu na temelju prospekta. Kada poduzeće želi koristiti ovakav instrument onda sprema dokument u kojem su sve osnovne informacije potrebne investitorima da bi se odlučili na kupnju vrijednosnica.

Postoje dvije faze u odlučivanju o ponudi preko investicijskog bankara. Prva faza se sadrži o odlučivanju hoće li ponuda ići na nadmetanja ili ponudu na temelju pregovara i to s kojim bankarom. U prvoj fazi se cjelokupnu emisija nudi investicijskom bankaru koji pruži najbolju cijenu. Ovaj proces koriste samo velika poduzeća, zbog toga što proces nosi veliki rizik za bankare. U drugoj fazi izdatnik zajedno sa izabranim bankarom donosi odluku emisiji vrijednosnicama. Pri donošenju odluke, važni su savjetodavna, supotpisnička i marketinška funkcija.

Privatni plasman vrijednosnica se odvija prodajom emisija vrijednosnicama jednim ili više investitora, koji su u pravilu institucionalni investitori kao što su: investicijski fondovi, osiguravajuće kompanije i mirovinski fondovi. Kod različitih vrijednosnica je moguće koristiti privatni plasman ali najčešće se koristi kod dugovnih vrijednosnica. Glavna prednost privatnog plasmana je brzina, jer nije potrebna registracija emisije i nižu su flotacijskih troškova, a najveći nedostatak je što poduzeće snosi veliki rizik neuspjeha emisije vrijednosnica, jer se ne koristi savjetima investicijskih bankara, koji raspoložu vrijednim informacijama.

3.2.5. Ostali izvori

U ostale izvore spadaju prioritetne dionice koje se u pravnom i računovodstvenom pogledu zapravo vlasničke vrijednosnice. Prioritetne dionice predstavljaju vrijednosnice s obilježjima duga i dioničke glavnice za menadžera. Prioritetne dionice njihovim vlasnicima daju pravo fiksne dividende i uvjetnog upravljanja poduzećem.

Mogu se izdati prioritetne dionice uz nominalnu vrijednost ili bez nje. Fiksne se dividende mogu definirati u postotku u odnosu na nominalnu vrijednost ili kao apsolutni iznos, što je potrebno kad nema nominalnu vrijednost, a ponekad i na oba načina. Poduzeće nije ugovorom vezano da mora isplatiti dividendu jer ako ne isplati, poduzeće neće bankrotirati. Iako poduzeće nije obvezno isplaćivati dividende, ono ih svejedno isplaćuje jer inače bi imali problema pri novoj emisiji obveznica i prioritetnih dionica.

„Prioritetne dionice se mogu izdavati s dodatnim pravima imatelja kao:

- Kumulativne
- Participativne

- Konvertibilne prioritetne dionice“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 182)

Kroz kumulativne prioritetne dionice daje se pravo vlasniku na isplatu neisplaćenih dividendi u određenom vremenskom periodu. One se isplaćuju prije običnih dividendi. Prioritetnim dioničarima poduzeće može ponuditi zamjenu prioritetnih dionica i potraživanja po osnovu neisplaćenih dividendi za običnu dionicu. Zbog zaštite imatelja se izdaje glavnina prioritetnih dionica kao kumulativne dionice.

Pomoću participativnih dionica njihov vlasnik ima mogućnost sudjelovanja u neočekivanoj zaradi. Definiramo participaciju kao ekstra dividendu koju dobije vlasnik dionice u fiksnu dividendu, koja se dobiva u visini razlike između obične i fiksne prioritetne dividende.

Vlasnik konvertibilnih prioritetnih dionica ima pravo konverzije u obične dionice emitenta. Ako tržišna cijena obične dionice bude veća od konverzijske cijene prioritetni dioničari neće koristiti pravo konverzije.

4. Bilanca stanja, račun dobiti i gubitka i analiza putem financijskih pokazatelja

„Bilanca stanja je sustavni pregled imovine kapitala i obveza gospodarskog subjekta, najčešće na kraju fiskalne godine.“² Bilancom se daje uvid u financijsku poziciju poduzeća. Kroz bilancu stanja se daje opća procjena vrijednosti, jer se u nju stavljaju podaci o povijesnim troškovima, a ne tržišne vrijednosti.

Imovina tvrtke se u bilanci stanja dijeli prema trajnosti, kao kratkotrajna imovina i dugoročna imovina. U kratkotrajnu imovinu ubrajamo gotovinu, zaliha potraživanja iz poslovanja i financijskih plasmana. Neto dobit nakon isplate dividendi, uvećan za amortizacijski trošak predstavlja tijek gotovine iz poslovanja. Amortizacija se definira kao negotovinski trošak, što znači da dovodi do nižeg oporezivog dobitka. Amortizacijom se uvećava tijek gotovine tako da se s njome može određeno vrijeme raspolagati. Dugotrajna imovina se prikazuje kao obračunata kumulativna amortizacija. U njoj se prikazuje i imovina koja je uzeta na korištenje financijskim leasingom.

„U pasivi bilance prikazana su potraživanja prema imovini tvrtke i to:

- Obveze tj. novac koji se duguje vjerovnicima
- Vlasnički kapital, dionička glavica ili neto vrijednost poduzeća“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 426)

U bilanci obveze se prikazuju kao dugoročne i kratkoročne, pri čemu su dugoročne obveze uvećane za obveze koje proizlaze iz korištenja financijskog leasinga. Obveze su fiksne tako da korist ili štetu od promijenjene vrijednosti realiziraju odnosno podnose dioničari.

„U dioničkim društvima kapital vlasnika predstavljen je kao dionička glavica. Ova kategorija uključuje:

- Prioritetne dionice
- Obične dionice
- Dodatno uplaćeno za kapital
- Rezerve

² Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M. (2015).: Financijski menadžment 11.izdanje, Sveučilište u Splitu str.425

- Neraspodijeljeni dobitak
- Dobitak ili gubitak tekuće godine“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 426)

Kapital koji osiguraju vlasnici uvećan za neraspodijeljeni dobitak od onog trenutka kad se osnuje poduzeće predstavlja vlastiti kapital. Zadržana zarada ne prikazuje imovinu trenutno, Iznos gotovine za plaćanje obveza ili ulaganja , nego potraživanja prema imovini.

4.1. Račun dobiti i gubitka

„Račun dobitka i gubitka je prikaz prihoda, rashoda i financijskog rezultata u određenom vremenskom razdoblju.“³ Kroz račun dobitka i gubitka se pokazuje profitabilnost tvrtke kroz određeno vremensko razdoblje.

„Prihodi se prema ZOR-u dijele na:

- Poslovne prihode
- Prihode od financiranja
- Izvanredne prihode“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 427)

„Rashodi prema ZOR-u se dijele na:

- Poslovne rashode
- Financijske rashode
- Izvanredne rashode“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 427)

U računu dobitka i gubitka mogu se prikazati samo bruto i neto dobit, Potrebno je više dijelova dobitka prikazati, kako bi se dobila bolja slika računa dobiti i gubitka.

4.2. Analiza putem financijskih pokazatelja

„Analiza putem pokazatelja je jedna od najčešće korištenih analiza financijskih izvješća.“⁴ Kad se knjigovodstveni i tržišni podaci povezuje, analiza putem pokazatelja povezanost između

³ Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M. (2015).: Financijski menadžment 11.izdanje, Sveučilište u Splitu str.425

⁴ Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M. (2015).: Financijski menadžment 11.izdanje, Sveučilište u Splitu str.441

računa u financijskim izvješćima, i tako može se vrednovati financijsko stanje i poslovanje poduzeća. Više skupina čini analizu putem pokazatelja, koji vrednuju različite dijelove financijskog izvješća odnosno poslovanja poduzeća. Kako bi dobili što bolji uvid u poslovanje poduzeća, potrebno je koristiti točno onu skupinu pokazatelja koja će nam dati najbolje objašnjenja stanja poduzeća.

„Jedna od čestih klasifikacija skupina pokazatelja u skupine je sljedeća klasifikacija:

- Pokazatelji likvidnosti
- Pokazatelji menadžmenta imovine
- Pokazatelji menadžmenta duga
- Pokazatelji rentabilnosti
- Pokazatelji financijskih tržišta“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 441)

Uz skupine pokazatelja postoje i sustavi pokazatelja koje koriste poduzeća. „Jedan od njih je Du Puntov sustav koji je dobio ime po američkom kemijskom divu koji ga je prvi koristio.“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 441)

4.2.1. Pokazatelji likvidnosti

„Pokazatelji likvidnosti se koriste za procjenu sposobnosti tvrtke da udovolji kratkoročnim obvezama, kratkotrajnom imovinom.“⁵ Za izračun pokazatelja likvidnosti su zainteresirani svi kojima se poduzeće obvezuje da će ispuniti svoje obveze na kratak rok, kao što su: dobavljači, koji poduzeću dostavljaju proizvode i usluge i vjerovnici, oni daju kratkoročne kredite poduzeću.

„Za izračun pokazatelja likvidnosti najčešće se koriste:

Pokazatelj tekuće likvidnosti

Pokazatelj trenutne likvidnosti

Pokazatelj ubrzane likvidnosti“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 442)

Pokazatelj tekuće likvidnosti se smatra najboljim pojedinačnim indikatorom likvidnosti. Tekuća likvidnost se dobiva izračunom kratkotrajne imovine koju podijelimo s kratkoročnim

⁵ Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M. (2015.): Financijski menadžment 11.izdanje, Sveučilište u Splitu str.441

obvezama. Ako je previsok koeficijent pokazatelja to nam govori da poduzeće slabo upravlja kratkotrajnom imovine, da su zalihe nekonkurentne ili se pak loše koriste kratkoročni krediti. U tom slučaju to ima negativan utjecaj na dugoročnu budućnost poduzeća. Formula koju koristimo: *Kratkoročna imovina/Kratkoročne obveze* i pokazatelj mora biti veći od 2

Pokazatelj trenutne likvidnosti se definira kao izračun gdje dijelimo gotovinu s kratkoročnim obvezama. Pomoću ovog pokazatelja može se vidjeti koliko gotovine ima poduzeće i da li s njim može pokriti svoje kratkoročne obveze. Pokazatelj je pozitivan ako premašuje 0,5, iako on može prevariti jer je tek sekundarni pokazatelj likvidnosti zbog fluktuacije novca. Ovaj pokazatelj koristi sljedeću formulu: *Novac/Kratkoročne obveze*

Pokazatelj ubrzane likvidnosti je pokazatelj koji nam ukazuje da li poduzeće može sa svojom likvidnom imovinom udovoljiti svim kratkoročnim obvezama. Dijeli se kratkotrajna imovina umanjena za zalihe s kratkoročnom imovinom i tako dobivamo uvid u sposobnost poduzeća da pokrije svoje kratkoročne obveze. U slučaju da je ovaj pokazatelj visok, to nam sugerira da trebamo bolje upravljati gotovinom, odnosno da smanjimo višak gotovine, postrožiti kreditnu politiku ili da se smanji kratkotrajna u korist dugotrajne imovine. Formulu koju koristimo za ovaj pokazatelj je: *Kratkoročna imovina-zalihe/kratkoročne obveze*, s tim da ovaj pokazatelj treba biti veći od 1, da bi se moglo reći da poduzeće uspješno pokriva svoje obveze.

4.2.2. Pokazatelji menadžmenta imovine

Ovim pokazateljem se ocjenjuje efikasnost kojom se upravlja imovinom poduzeća. Veća se profitabilnost može ostvariti ako sredstva upotrijebi na neki drugi način, umjesto da poduzeće koristi previše kratkotrajne i dugotrajne imovine. Dodatni financijski trošak nastaje ako se sredstva neefikasno upotrebljavaju, što posljedično vodi nižoj profitabilnosti poduzeća i s tim se može izazvati preuzimanje tvrtke.

„Temeljni pokazatelji menadžmenta imovine su:

- Prosječno razdoblje naplate potraživanja
- Pokazatelj obrtaja zaliha
- Pokazatelj obrtaja dugotrajne imovine
- Pokazatelj obrtaja ukupne imovine“ (Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M., 2015., str. 444)

Pokazatelj obrtaja zaliha iskazuje koliko se puta godišnje obrnu zalihe. U slučaju niskog pokazatelja tvrtka ima visoke oportunitetne troškove. Nekvaliteta zaliha je također jedno od obilježja niskog pokazatelja. Stare zalihe koje poduzeće ima a ne koristi bilo bi dobro prodati uz nekakav popust. Preko previsokog pokazatelja obrtaja zaliha saznajemo da poduzeće često iscrpljuje svoje zalihe, s time ujedno i gubi kupce. Formula koju koristimo za pokazatelj obrtaja zaliha je: *Ukupni prihod/Zalihe*

Pokazateljem obrtaja dugotrajne imovine podrazumijeva da se mjeri efikasnost tvrtke u korištenju opreme i postrojenja, povezuje prodaju i dugotrajnu imovinu. Kad pokazuje niski pokazatelj to označava da poduzeće ima novu opremu i postrojenja, da prodaje samo kako bi udovoljili procijenjenoj povećanoj prodaji. Za obrtaj dugotrajne i ukupne imovine su posebno zainteresirani dioničari. Ako se uspoređuju dva poduzeća različite starosti, obrtaj dugotrajne imovine starijeg poduzeća je precijenjen u odnosu na novo poduzeće. Formula koju koristimo za izražavanje obrtaja dugotrajne imovine: *Ukupni prihod/prosječna neto dugotrajna imovina*

Procjena efikasnosti poduzeća u korištenju imovine da bi se ostvarili rezultati se iskazuje pokazateljem obrtaja ukupne imovine. Kroz ovaj pokazatelj prikazuju se upravljanjem potraživanja, zalihe, dugotrajne imovine. Formula koju koristimo za pokazatelj obrtaja ukupne imovine je: *Ukupni prihod/Ukupna imovina*

5. Primjeri

Nakon prvog dijela, u kojem je obrađen teorijski dio, u drugom će dijelu fokus biti na praktičnom dijelu. Za primjere su uzeti hotelska poduzeća Valamar i Falkensteiner, i njihova bilanca stanja i račun dobiti i gubitka za 2021 i 2022.godinu. Vršit će se analiza putem financijskih pokazatelja preko njihovih bilanci stanja i računa dobiti i gubitka. Nakon izvršene analize, prvo će biti za svaki hotel zasebno uspoređene godine i rezultati, nakon toga će biti i hoteli međusobno uspoređeni i njihovi rezultati prvo za 2021., a onda i za 2022.

5.1. Kratke informacije o Valamar hotelima

Valamar hoteli su hoteli koji imaju svoja sjedišta u Austriji i Hrvatskoj i jedan su od vodećih hotelskih lanaca u Europi. Brine se da njihovi gosti imaju potpuni turistički doživljaj i da se osjećaju kao doma. Valamar hoteli pomažu u unapređenju turističke destinacije, žele pronaći način do izvrsnosti u poslu. I žele postići visoku kvalitetu usluga, pomoću koje će ostvariti visok povrat ulaganja. Nakon kratkih informacija o Valamar hotelima, slijedi obrada njihovih poslovnih rezultata za 2021. i 2022.godinu.

5.1.1. Bilanca stanja i račun dobiti i gubitka Valamar hotela

Tablica 1.:Bilanca stanja Valamar hotela

VALAMAR HOTELI BILANCA STANJA		
AKTIVA	2021.	2022.
1.Dugotrajna imovina	5.671.819.599	5.517.536.368
a)Nematerijalna imovina	39.086.945	40.610.545
b)Materijalna imovina	5.221.568.500	5.049.346.343
c)Dugotrajna financijska imovina	82.071.741	144.327.678
d)Potraživanja	0	0
e)Odgodena porezna imovina	329.092.830	283.251.802
2.Kratkotrajna imovina	1.217.957.755	884.907.966
a)Zalihe	26.310.071	41.427.453
b)potraživanja	38.388.235	35.926.443
c)kratkotrajna financijska imovina	38.001.625	134.726.371
d)Novac u banci i blagajni	1.115.257.824	672.827.699
3.Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	23.768.145	17.360.249
4.UKUPNO AKTIVA	6.913.545.466	6.419.804.583
5.Izvanbilančni zapisi	54.173.148	54.125.549
PASIVA		
1.Kapital i rezerve	3.311.057.807	3.323.668.033
a)Temeljni kapital	1.672.021.210	1.672.021.210
b)Kapitalne rezerve	5.223.432	5.223.432
c)Rezerve iz dobiti	98.247.550	134.531.678
d)Revalorizacijske rezerve	0	0
e)Rezerve fer vrijednosti i ostalo	81.109	59.111
f)Zadržana dobit ili preneseni gubitak	388.045.406	351.143.413
g)Dobit ili gubitak poslovne godine	104.374.607	147.684.491
h)Manjinski interes	1.043.064.493	1.013.004.698
2.Rezerviranja	166.154.627	179.226.601
3.Dugoročne obveze	2.614.508.279	2.149.372.240
4.Kratkoročne obveze	733.966.582	692.914.015
5.Odgodeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	87.858.171	74.623.694
6.UKUPNO PASIVA	6.913.545.466	6.419.804.583
7.Izvanbilančni zapisi	54.173.148	54.125.549

Izvor:izrada autora prema konsolidiranom izvješću za 2022. godinu Valamar hotela, posjećeno 25.03.2023. , dostupno na linku: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>

Prema bilanci stanja za 2021. Godinu možemo vidjeti da se poduzeće većinom financiralo iz dugotrajne imovine. U dugotrajnoj imovini najviše se koristila materijalna imovina, dok uopće nisu postojala dugotrajna potraživanja. Iz dugotrajne imovine za 2021. se još može izdvojiti i

dugotrajna financijska imovina, kao s malo značajnijim ulaganjem u financiranje. U kratkotrajnoj imovini se značajno izdvaja novac u banci i blagajni kao način ulaganja. Za razliku od dugotrajnih potraživanja, u kratkotrajnoj imovini postoje kratkoročna potraživanja. U pasivi za 2021. godinu se izdvaja kapital i rezerve, a pogotovo se tu misli na temeljni kapital i zadržanu dobit. U pasivi su puno veće dugoročne obveze, u odnosu na kratkoročno, što je dobro za poduzeće, jer obveze poduzeća, koje prvo rješava su kratkoročne obveze.

U 2022. bilanca stanja nam pokazuje da je i tu dugotrajna imovina puno veća u odnosu na kratkotrajnu imovinu, a to nije dobro za poduzeće jer poduzeće prvo otplaćuje svoje kratkoročne obveze, a njih otplaćuje iz kratkotrajne imovine. Poduzeće najviše koristi materijalnu imovinu za svoje financiranje iz dugotrajne imovine, dok iz kratkotrajne imovine najviše koristi novac u banci i blagajni. Pasiva nam pokazuje i za 2022. Kao i za 2021. da je najveće financiranje iz temeljnog kapitala, a da su dugoročne obveze veće od kratkoročnih. I u 2022. I u 2021 prvaj se pojavljuje manjinski interes s velikim udjelom u financiranju poduzeća, a to znači da veliki udio imaju i strani investitori u poslovanju poduzeća.

Tablica 2.:Račun dobiti i gubitka Valamar hotela

RAČUN DOBITI I GUBITKA VALAMAR HOTELA		
GODINA	2021.	2022.
1.Poslovni prihodi	1.644.008.023	2.451.235.943
2.Poslovni rashodi	1.507.033.397	2.221.267.717
3.Financijski prihodi	35.353.682	49.937.129
4.Financijski rashodi	71.256.632	74.365.012
5.Udio u dobiti od društava povezanih sudjelujućim interesom	547.970	0
6.Udio u dobiti od zajedničkih pohvata	0	0
7.Udio u gubitku od društava povezanih sudjelujućim interesom	144.413	3.688.914
8. Udio u gubitku od zajedničkih pohvata	0	0
9.Ukupni prihodi	1.679.909.675	2.501.173.072
10.Ukupni rashodi	1.578.434.442	2.299.301.643
11.Dobit ili gubitak prije oporezivanja	101.475.233	201.871.429
12.Porez na dobit	-7.232.013	41.480.244
13.Dobit ili gubitak razdonlja	108.707.246	160.391.185

Izvor: izrada autora prema konsolidiranom izvješću za 2022. godinu Valamar hotela, posjećeno 25.03.2023. , dostupno na linku: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>

Iz računa dobiti i gubitka za Valamar hotele, možemo primijetiti da su poslovni prihodi veći od poslovnih rashoda, dok su financijski rashodi veći od financijskih prihoda. Postoji udio od dobiti, u kojem sudjeluju strani investitori i veći je od gubitka što je svakako pozitivno. Poduzeće ostvaruje dobit na kraju 2021. godine, što je naravno dobra vijest za poduzeće i da dalje neometano nastavi svoje poslovanje.

U 2022. godini je razlika u odnosu na 2021. da uopće nema udjela od dobiti stranih investitora, dok gubitka ima. Svi ostali parametri računa dobiti i gubitka su više-manje isti kao i u 2021. odnosno nije bilo drastičnih promjena. Poduzeće u 2022. godini ostvaruje veću dobit u odnosu na 2021.

5.1.2. Analiza Valamar hotela

Tablica 3.: Pokazatelj tekuće likvidnosti za 2021. Valamar hotela

TEKUĆA LIKVIDNOST 2021. VALAMAR HOTELA			
Kratkotrajna imovina	Kratkoročne obveze	Rezultat	Poželjni pokazatelj
1.217.957.755	733.966.582	1,66	>2

Izvor: izrada autora prema konsolidiranom izvješću za 2022. godinu Valamar hotela, posjećeno 26.03.2023. , dostupno na linku: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>

Pokazatelj nam za 2021. godinu pokazuje da poduzeće ima 1,66 kn kratkotrajne imovine na 1 kn kratkoročnih obveza. S obzirom na to da pokazatelj nam govori da je poželjno da rezultat bude veći od 2 onda ne možemo proglasiti poduzeće likvidno za 2021.

Tablica 4.: Pokazatelj tekuće likvidnosti za 2022. Valamar hotela

TEKUĆA LIKVIDNOST 2022. VALAMAR HOTELA			
Krtakotrajna imovina	Kratkoročne obveze	Rezultat	Poželjni pokazatelj
884.907.966	692.914.015	1,28	>2

Izvor: izrada autora prema konsolidiranom izvješću za 2022. godinu Valamar hotela, posjećeno 26.03.2023. , dostupno na linku: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>

U 2022. nam pokazatelj tekuće likvidnosti govori da poduzeće ima 1,28 kn kratkotrajne imovine na 1 kn kratkoročnih obveza, što nam govori da poduzeće nema dovoljno kratkotrajne imovine, da bi pokrilo sve kratkoročne obveze i kao u 2021. tako nije likvidno ni u 2022.

Tablica 5.: Pokazatelj trenutne likvidnosti za 2021. Valamar hotela

TRENUTNA LIKVIDNOST 2021. VALAMAR HOTELA			
Novac	Kratkoročne obveze	Rezultat	Poželjni pokazatelj
1.115.257.824	733.966.582	1,52	>0,5

Izvor: izrada autora prema konsolidiranom izvješću za 2022. godinu Valamar hotela, posjećeno 26.03.2023. , dostupno na linku: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>

Prema pokazatelju trenutne likvidnosti za 2021. možemo vidjeti da Valamar hoteli imaju 1,28 kn novca na 1 kn kratkoročne obveze. Pokazatelj nam govori da je poželjno da rezultat bude veći od 0,5 i s obzirom na to možemo reći da poduzeće ima dovoljno gotovine za pokriti kratkoročne obveze i gledajući ovaj pokazatelj, likvidno je za 2021.

Tablica 6.: Pokazatelj trenutne likvidnosti za 2022. Valamar hotela

TRENUTNA LIKVIDNOST 2022. VALAMAR HOTELA			
Novac	Kratkoročne obveze	Rezultat	Poželjni pokazatelj
672.827.699	692.914.015	0,97	>0,5

Izvor: izrada autora prema konsolidiranom izvješću za 2022. godinu Valamar hotela, posjećeno 26.03.2023. , dostupno na linku: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>

Za 2022. pokazatelj nam pokazuje da poduzeće ima 0,97 kn gotovine na 1 kn kratkoročnih obveza i kao 2021. Poduzeće premašuje poželjni rezultat i samim time je likvidno prema ovom pokazatelju.

Tablica 7.: Pokazatelj ubrzane likvidnosti za 2021. Valamar hotela

UBRZANA LIKVIDNOST 2021 VALAMAR HOTELA			
Kratkotrajna imovina-Zalihe	Kratkoročne obveze	Rezultat	Poželjni pokazatelj
1.217.957.755-26.310.071	733.966.582	1,62	>1

Izvor: izrada autora prema konsolidiranom izvješću za 2022. godinu Valamar hotela, posjećeno 26.03.2023. , dostupno na linku: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>

Prema ovom pokazatelju za 2021. godinu poduzeće ima 1,62 kn kratkotrajne imovine umanjenje za zalihe na 1 kn kratkoročnih obveza. Poželjni pokazatelj za ovaj pokazatelj treba biti veći od 1 i samim time poduzeće je likvidno prema ovom pokazatelju za 2021.

Tablica 8.: Pokazatelj ubrzane likvidnosti za 2022. Valamar hotela

UBRZANA LIKVIDNOST 2022. VALAMAR HOTELA			
Kratkotrajna imovina-Zalihe	Kratkoročne obveze	Rezultat	Poželjni pokazatelj
884.907.966-41.427.453	692.914.015	1,21	>1

Izvor: izrada autora prema konsolidiranom izvješću za 2022. godinu Valamar hotela, posjećeno 26.03.2023. , dostupno na linku: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>

Pokazatelj nam pokazuje da poduzeće ima 1,21kn kratkotrajne imovine umanjenje za zalihe na 1 kn kratkoročnih obveza i kao u 2021. godini premašuju poželjni pokazatelj koji je veći od 1 i samim time i u 2022. poduzeće je likvidno prema ovom pokazatelju.

Tablica 9.: Pokazatelj obrtaja zaliha za 2021. Valamar hotela

POKAZATELJ OBRTAJA ZALIHE 2021. VALAMAR HOTELA		
Ukupni prihod	Zalihe	Rezultat
1.679.909.675	26.310.071	63,85

Izvor: izrada autora prema konsolidiranom izvješću za 2022. godinu Valamar hotela, posjećeno 26.03.2023. , dostupno na linku: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>

Pokazatelj obrtaja zaliha za 2021. nam pokazuje da su se zalihe 63,85 puta obrnule u Valamar hotelu tijekom 2021. godine. Pošto se po pokazatelju vidi da je visok obrtaj, to nam govori da poduzeće maksimalno iscrpljuje svoje zalihe.

Tablica 10.: Pokazatelj obrtaja zaliha za 2022. Valamar hotela

POKAZATELJ OBRTAJA ZALIHE 2022. VALAMAR HOTELA		
Ukupni prihod	Zalihe	Rezultat
2.501.173.072	41.427.453	60,37

Izvor: izrada autora prema konsolidiranom izvješću za 2022. godinu Valamar hotela, posjećeno 26.03.2023. , dostupno na linku: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>

Prema pokazatelju se vidi da se zalihe obrću 60,87 puta tijekom 2022., što je izuzetno visok broj obrtaja, prema tome možemo zaključiti da poduzeće maksimalno iscrpljuje zalihe.

Tablica 11.: Pokazatelj obrtaja dugotrajne imovine za 2021. Valamar hotela

POKAZATELJ OBRTAJA DUGOTRAJNE IMOVINE 2021. VALAMAR HOTELA		
Ukupni prihod	Prosječna neto dugotrajna imovina	Rezultat
1.679.909.675	5.671.819.599	0,3

Izvor: izrada autora prema konsolidiranom izvješću za 2022. godinu Valamar hotela, posjećeno 26.03.2023. , dostupno na linku: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>

Pokazatelj nam pokazuje da se dugotrajna imovina obrće za 0,3 puta u 2021. godini. Niski pokazatelj nam govori da poduzeće ima novu opremu i očekuje se veći obrtaj dugotrajne imovine u narednim godinama.

Tablica 12.: Pokazatelj obrtaja dugotrajne imovine za 2022. Valamar hotela

POKAZATELJ OBRTAJA DUGOTRAJNE IMOVINE 2022. VALAMAR HOTELA		
Ukupni prihod	Prosječna neto dugotrajna imovina	Rezultat
2.501.173.072	5.517.536.368	0,45

Izvor: izrada autora prema konsolidiranom izvješću za 2022. godinu Valamar hotela, posjećeno 26.03.2023. , dostupno na linku: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>

U 2022. dugotrajna imovina se obrće 0,45 puta i to je u skladu s očekivanjima da će obrtaj polako rasti svake godine jer još uvijek je oprema nova.

Tablica 13.: Pokazatelj obrtaja ukupne imovine za 2021. Valamar hotela

POKAZATELJ OBRTAJA UKUPNE IMOVINE 2021. VALAMAR HOTELA		
Ukupni prihod	Ukupna imovina	Rezultat
1.679.909.675	6.913.545.466	0,24

Izvor: izrada autora prema konsolidiranom izvješću za 2022. godinu Valamar hotela, posjećeno 26.03.2023. , dostupno na linku: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>

U 2021. Nam pokazatelj pokazuje da se ukupna imovina obrće 0,24 puta tijekom godine. To nam govori da poduzeće ne koristi najbolje svoju kratkotrajnu imovinu zalihe, potraživanja jer pokazatelj je izrazito nizak.

Tablica 14.: Pokazatelj obrtaja ukupne imovine za 2022. Valamar hotela

POKAZATELJ OBRTAJA UKUPNE IMOVINE 2022. VALAMAR HOTELA		
Ukupni prihod	Ukupna imovina	Rezultat
2.501.173.072	6.419.804.583	0,39

Za 2022. Pokazatelj nam pokazuje da se ukupna imovina obrće 0,39 puta tijekom godine, tako da i ove godine je izrazito nizak i slaba je iskorištenost zaliha, potraživanja i kratkotrajne imovine.

5.1.3. Usporedba rezultata analize za Valamar hotele u 2021. i 2022. godini

Nakon što su dobiveni rezultati analize za Valamar hotele, u ovom dijelu se prikazuje usporedba dobivenih podataka u predmetnom razdoblju.

Tablica 15.: Usporedba rezultata analize za Valamar hotela

USPOREDBA REZULTATA ANALIZE ZA VALAMAR HOTELA		
POKAZATELJI	2021.	2022.
TEKUĆA LIKVIDNOST	1,66	1,28
TRENTNA LIKVIDNOST	1,52	0,97
UBRZANA LIKVIDNOST	1,62	1,21
OBRTAJI ZALIHA	63,85	60,37
OBRTAJI DUGOTRAJNE IMOVINE	0,3	0,45
OBRTAJI UKUPNE IMOVINE	0,24	0,39

Izvor: Izrada autora

Ova tablica nam ukazuje da Valamar hoteli iako imaju bolji rezultat tekuće likvidnosti u 2021. ni u jednoj od dvije godine uzete za analizu ne zadovoljavaju pokazatelj jer imaju manji rezultat od poželjnog koji moraju biti veći od 2. Trenutna likvidnost pak zadovoljava u 2021. Ali ne i u 2022. gdje imaju manji koeficijent od poželjnog, koji mora iznositi najmanje 1. Ubrzana likvidnost zadovoljava u obje godine i prelazi svoj poželjni s tim da je u padu u 2022. u odnosu na 2021.

Što se tiče obrtaja vidimo po obrtaju zaliha da ih maksimalno iscrpljuju i da su im potrebne nove. Obrtaji dugotrajne imovine su vrlo mali i za 2021 i za 2022. gdje su u malom rastu i to nam govori da poduzeće koristi novu opremu i da bi trebalo u nadolazećim godinama obrtaj dugotrajne imovine biti još veći. Obrtaji ukupne imovine su također jako niski za obje godine i to ide u prilog tezi da poduzeće ne koristi dovoljno svoju kratkotrajnu imovinu, zalihe i potraživanja.

5.2. Kratke informacije o Plavoj Laguni

Plava laguna postoji već 60 godina i iza nje je uspješna povijest i razvoj turizma na područjima gdje oni posluju. Drži leadersko mjesto u Hrvatskom turizmu na području održivog razvoja. Plava Laguna se sadrži od 20 hotela, 11 apartmana i 9 kampova koji su otpremljeni prema svim parametrima kategorizacije. Preko sezone Plava laguna zapošljava preko 3000 radnika. Može tijekom sezone na dan ugostiti i 43000 gostiju u svojim smještajnim jedinicama te preko cijele godine ostvaruje skoro 5 milijuna noćenja.

5.2.1. Bilanca stanja i račun dobiti i gubitka Plave Lagune

Tablica 16.: Bilanca stanja Plave Lagune

BILANCA STANJA PLAVE LAGUNE		
AKTIVA	2021	2022
1. Dugotrajna imovina	2.583.609.537	2.684.757.237
a) Nematerijalna imovina	40.459.121	37.875.149
b) Materijalna imovina	2.292.225.650	2.281.865.800
c) Dugotrajna financijska imovina	209.057.219	363.596.108
d) Potraživanja	0	0
2. Kratkotrajna imovina	748.677.890	1.105.925.953
a) Zalihe	4.244.251	7.007.953
b) Potraživanja	21.956.059	22.178.671
c) Kratkotrajna financijska imovina	101.601.795	1.019.612.225
d) Novac u banci i blagajni	620.875.785	57.577.084
3. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati	0	0
4. UKUPNO AKTIVA	3.332.287.427	3.790.683.190
5. Izvanbilančni zapisi	48.186	169.794
PASIVA		
1. Kapital i rezerve	2.364.060.781	2.616.938.232
a) Temeljni upisani kapital	1.444.530.057	1.444.530.057
b) Kapitalne rezerve	0	0
c) Rezerve iz dobiti	120.853.788	120.737.565
d) Revalorizacijske rezerve	0	0
e) Rezerve fer vrijednosti	6.527.885	9.044.297
f) Zadržana dobit ili preneseni gubitak	647.026.379	571.563.639
g) Dobit ili gubitak poslovne godine	145.122.672	471.062.674
h) Manjinski interes	0	0
2. Rezerviranja	12.706.312	14.657.896
3. Dugoročne obveze	571.892.798	674.302.755
4. Kratkoročne obveze	383.627.536	484.784.305
5. Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućega razdoblja	0	0
6. UKUPNO PASIVA	3.332.287.427	3.790.683.190
7. Izvanbilančni zapisi	48.186	169.794

Izvor: Izrada autora prema privremenom izvješću Plava Laguna za 2022 godinu, posjećeno 06.04.2023. dostupno na linku: [file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI_1%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI_1%20(1).pdf)

Prema bilanci stanja možemo vidjeti da najzastupljenija stavka u aktivi za 2021. je dugotrajna imovina, a u dugotrajnoj imovini najveća stavka materijalna imovina dok uopće nema dugotrajnih potraživanja kao što nije bilo ni kod bilance stanje Valamar hotela. Kratkotrajna imovina je manje zastupljena od dugotrajne imovine i to je za 3 puta manja od dugotrajne

imovine, što i nije baš dobro da je takva neuravnoteženost zbog toga što je kratkotrajna imovina bitna za kratkoročne obveze. Što se tiče kratkotrajne imovine, najviša stavka u njoj je novac u banci i blagajni. Ako gledamo pasivu za 2021. Najviša stavka je kapital i rezerve, dok su dugoročne obveze veće od kratkoročnih obveza koje su pak manje od kratkotrajne imovine ako gledamo da se kratkotrajnom imovinom pokrivaju kratkoročne obveze. Najviša stavka ako gledamo striktno kapital i rezerve je temeljni kapital poduzeća.

Bilanca stanja Plave Lagune za 2022. nam pokazuje da je u aktivi kao i za 2021. Najviša stavka dugotrajna imovina i da je u njoj najviša stavka materijalna imovina što nam govori da poduzeće najviše koristi sirovine. U 2022. vidimo porast kratkotrajne imovine i to dosta velik u odnosu na 2021. To se pogotovo odnosi na kratkotrajnu financijsku imovinu koja je porasla za 1003,53%. Pasiva nam za 2022. govori da također kao i kod aktive i u pasivi je ista stavka najviše zastupljena, a to je kapital i rezerve. Temeljni kapital iznosi identično kao i u 2021. U 2022. su porasli i dugoročne obveze i kratkoročne obveze. Od svih stavki najviše je porasla dobit ili gubitak poslovne godine.

Tablica 17.: Račun dobiti i gubitka Plave Lagune

RAČUN DOBITI I GUBITKA PLAVE LAGUNE		
GODINA	2021.	2022.
1.Poslovni prihodi	995.806.739	1.350.630.444
2.Poslovni rashodi	817.669.864	1.079.317.017
3.Financijski prihodi	3.282.105	323.081.984
4.Financijski rashodi	14.579.568	12.778.140
5.Udio u dobiti od društava povezanih sudjelujućim interesima	0	0
6.Udio u dobiti od zajedničkih pohvata	0	0
7.Udio u gubitku od društava povezanih sudjelujućim interesima	0	0
8.Udio u gubitku od zajedničkih pohvata	0	0
9.Ukupni prihodi	999.088.844	1.673.712.428
10.Ukupni rashodi	832.249.432	1.092.095.157
11.Dobit ili gubitak prije oporezivanja	166.839.412	581.617.271
12.Porez na dobit	21.716.740	110.554.597
13.Dobit ili gubitak razdoblja	145.122.672	471.062.674

Izvor: Izrada autora prema privremenom izvješću Plava Laguna za 2022 godinu, posjećeno 06.04.2023. dostupno na linku: [file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI 1%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI%20(1).pdf)

Iz računa dobiti i gubitka za 2021. možemo vidjeti da su od prihoda najveći poslovni prihodi, i da skoro cijeli udio prihoda otpada na poslovne prihode. Gotovo identična situacija je i kod

rashoda gdje je daleko najviša stavka poslovni rashodi. Plava laguna ostvaruje dobit u 2021. godini

U 2022. Račun dobiti i gubitka vidimo da su porasle sve stavke u odnosu na 2021. osim financijskih rashoda. Posebno su porasli financijski prihodi i to za 9843,74%. Plava laguna kao i u 2021. Ostvaruje dobit i to više od 3 puta je veća dobit u 2022. u odnosu na 2021.

5.2.2. Analiza Plave lagune

Tablica 18.: Pokazatelj tekuće likvidnosti za 2021. Plave Lagune

TEKUĆA LIKVIDNOST 2021. PLAVA LAGUNA			
Kratkotrajna imovina	Kratkoročne obveze	Rezultat	Poželjni pokazatelj
748.677.890	383.627.536	1,95	>2

Izvor: Izrada autora prema privremenom izvješću Plava Laguna za 2022 godinu, posjećeno 07.04.2023. dostupno na linku: [file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI_1%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI_1%20(1).pdf)

Prema tekućoj likvidnosti za 2021. možemo vidjeti da poduzeće ima 1,95kn kratkotrajne imovine na 1kn kratkoročnih obveza, a s obzirom na to da poželjni pokazatelj bi trebao iznositi više od 2, to znači da Plava laguna nema dovoljno kratkotrajne imovine da pokrije kratkoročne obveze.

Tablica 19.: Pokazatelj tekuće likvidnosti za 2022. Plave Lagune

TEKUĆA LIKVIDNOST 2022. PLAVA LAGUNA			
Kratkotrajna imovina	Kratkoročne obveze	Rezultat	Poželjni pokazatelj
1.105.925.953	484.784.305	2,28	>2

Izvor: Izrada autora prema privremenom izvješću Plava Laguna za 2022 godinu, posjećeno 07.04.2023. dostupno na linku: [file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI_1%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI_1%20(1).pdf)

U 2022. nam pokazatelj tekuće likvidnosti govori da poduzeće ima 2,28kn kratkotrajne imovine na 1kn kratkoročnih obveza, i zbog toga što bi poželjni pokazatelj trebao biti veći od 2, poduzeće ima dovoljno kratkotrajne imovine da pokrije kratkoročne obveze.

Tablica 20.: Pokazatelj trenutne likvidnosti za 2021. Plave Lagune

TRENUTNA LIKVIDNOST 2021. PLAVA LAGUNA			
Novac	Kratkoročne obveze	Rezultat	Poželjni pokazatelj
620.875.785	383.627.536	1,62	>0,5

Izvor: Izrada autora prema privremenom izvješću Plava Laguna za 2022 godinu, posjećeno 07.04.2023. dostupno na linku: [file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI 1%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI%20(1).pdf)

Iz pokazatelja trenutne likvidnosti za 2021. možemo vidjeti da poduzeće ima 1,62kn gotovine na 1 kn kratkoročnih obveza. Zbog toga što poželjni pokazatelj treba biti veći od 0,5, možemo reći da je poduzeće prema ovom pokazatelju za 2021. likvidno.

Tablica 21.: Pokazatelj trenutne likvidnosti za 2022. Plave Lagune

TRENUTNA LIKVIDNOST 2022. PLAVA LAGUNA			
Novac	Kratkoročne obveze	Rezultat	Poželjni pokazatelj
57.577.084	484.784.305	0,12	>0,5

Izvor: Izrada autora prema privremenom izvješću Plava Laguna za 2022 godinu, posjećeno 07.04.2023. dostupno na linku: [file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI 1%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI%20(1).pdf)

Prema trenutnoj likvidnosti za 2022. Možemo vidjeti da poduzeće nije likvidno jer ima samo 0,12kn gotovine na 1 kn kratkoročnih obveza, a da bi poduzeće bilo likvidno prema ovom pokazatelju rezultat mora biti veći od 0,5

Tablica 22.: Pokazatelj ubrzane likvidnosti za 2021. Plave Lagune

UBRZANA LIKVIDNOST 2021. PLAVA LAGUNA			
Kratkotrajna imovina- Zalihe	Kratkoročne obveze	Rezultat	Poželjni pokazatelj
748.677.890-4.244.251	383.627.536	1,94	>1

Izvor: Izrada autora prema privremenom izvješću Plava Laguna za 2022 godinu, posjećeno 07.04.2023. dostupno na linku: [file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI 1%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI%20(1).pdf)

Kroz pokazatelja ubrzane likvidnosti za 2021. Se vidi da je poduzeće likvidno jer ostvaruje 1,92kn kratkotrajne imovine umanjene za zalihe na 1kn kratkoročnih obveza, a poželjni pokazatelj bi trebao biti veći od 1.

Tablica 23.: Pokazatelj ubrzane likvidnosti za 2022. Plave Lagune

UBRZANA LIKVIDNOST 2022. PLAVA LAGUNA			
Kratkotrajna imovina-Zalihe	Kratkoročne obveze	Rezultat	Poželjni pokazatelj
1.105.925.953-7.007.953	484.784.305	2,27	>1

Izvor: Izrada autora prema privremenom izvješću Plava Laguna za 2022 godinu, posjećeno 07.04.2023. dostupno na linku: [file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI 1%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI%20(1).pdf)

Iz ubrzane likvidnosti za 2022. Možemo vidjeti da poduzeće ostvaruje 2,27kn kratkotrajne imovine umanjene za zalihe na 1kn kratkoročnih obveza, a sa s obzirom na to da je poželjni pokazatelj veći od 1, poduzeće je likvidno prema ovom pokazatelju.

Tablica 24.: Pokazatelj obrtaja zaliha za 2021. Plave Lagune

POKAZATELJ OBRTAJA ZALIHA 2021. PLAVA LAGUNA		
Ukupni prihod	Zalihe	Rezultat
999.088.844	4.244.251	235,4

Izvor: Izrada autora prema privremenom izvješću Plava Laguna za 2022 godinu, posjećeno 07.04.2023. dostupno na linku: [file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI 1%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI%20(1).pdf)

Prema pokazatelju obrtaja zalihe možemo vidjeti da poduzeće maksimalno koristi svoje zalihe u 2021. jer je pokazatelj iznimno visok i iznosi 235,4.

Tablica 25.: Pokazatelj obrtaja zaliha za 2022. Plave lagune

POKAZATELJ OBRTAJA ZALIHA 2022. PLAVA LAGUNA		
Ukupni prihod	Zalihe	Rezultat
1.673.712.428	7.007.953	238,83

Izvor: Izrada autora prema privremenom izvješću Plava Laguna za 2022 godinu, posjećeno 07.04.2023. dostupno na linku: [file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI 1%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI%20(1).pdf)

I u 2022. Plava Laguna maksimalno iscrpljuje svoje zalihe jer se zalihe obrću na velikom broju, a on iznosi 238,83

Tablica 26.: Pokazatelj obrtaja dugotrajne imovine za 2021. Plave Lagune

POKAZATELJ OBRTAJA DUGOTRAJNE IMOVINE 2021. PLAVA LAGUNA		
Ukupni prihod	Prosječna neto dugotrajna imovina	Rezultat
999.088.844	2.583.609.537	0,39

Izvor:Izrada autora prema privremenom izvješću Plava Laguna za 2022 godinu, posjećeno 07.04.2023. dostupno na linku: [file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI_1%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI_1%20(1).pdf)

Prema pokazatelju obrtaja dugotrajne imovine možemo vidjeti da se obrće samo 0,39 puta u 2021. Prema tome vidimo da je oprema nova i da bi ako sve bude u redu obrtaj dugotrajne imovine svake godine trebao rasti.

Tablica 27.:Pokazatelj obrtaja dugotrajne imovine za 2022. Plave Lagune

POKAZATELJ OBRTAJA DUGOTRAJNE IMOVINE 2022. PLAVA LAGUNA		
Ukupni prihod	Prosječna neto dugotrajna imovina	Rezultat
1.673.712.428	2.684.757.237	0,62

Izvor:Izrada autora prema privremenom izvješću Plava Laguna za 2022 godinu, posjećeno 07.04.2023. dostupno na linku: [file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI_1%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI_1%20(1).pdf)

U 2022. se dugotrajna imovina obrće 0,62 puta. Kao što je i bilo očekivano iako je oprema još uvijek nova, svake godine raste obrtaj dugotrajne imovine.

Tablica 28.:Pokazatelj obrtaja ukupne imovine za 2021. Plave Lagune

POKAZATELJ OBRTAJA UKUPNE IMOVINE 2021. PLAVA LAGUNA		
Ukupni prihod	Ukupna imovina	Rezultat
999.088.844	3.332.287.427	0,3

Izvor:Izrada autora prema privremenom izvješću Plava Laguna za 2022 godinu, posjećeno 07.04.2023. dostupno na linku: [file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI_1%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI_1%20(1).pdf)

Iz pokazatelja obrtaja ukupne imovine za 2021. možemo vidjeti da se ukupna imovina obrće 0,3 i prema tome možemo vidjeti da poduzeće ne koristi dobro svoje zalihe, potraživanja i kratkotrajnu imovinu.

Tablica 29.:Pokazatelj obrtaja ukupne imovine za 2022. Plave Lagune

POKAZATELJ OBRTAJA UKUPNE IMOVINE 2021. PLAVA LAGUNA		
Ukupni prihod	Ukupna imovina	Rezultat
1.673.712.428	3.790.683.190	0,44

Izvor:Izrada autora prema privremenom izvješću Plava Laguna za 2022 godinu, posjećeno 07.04.2023. dostupno na linku: [file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI_1%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI_1%20(1).pdf)

U 2022. ukupna imovina se obrće 0,44 i kao u 2021. poduzeće ne koristi dobro svoje zalihe, potraživanja i kratkotrajnu imovinu.

5.2.3. Usporedba rezultata analiza za Plavu Lagunu u 2021. i u 2022.

Tablica 30.:Usporedba rezultata analize za Plavu Lagunu

USPOREDBA REZULTATA ANALIZE ZA PLAVU LAGUNU		
POKAZATELJI	2021.	2022.
TEKUĆA LIKVIDNOST	1,95	2,28
TRENTNA LIKVIDNOST	1,62	0,12
UBRZANA LIKVIDNOST	1,94	2,27
OBRTAJ ZALIHA	235,4	238,83
OBRTAJI DUGOTRAJNE IMOVINE	0,39	0,62
OBRTAJI UKUPNE IMOVINE	0,3	0,44

Izvor: Izrada autora

Prema usporedbi rezultata možemo vidjeti da poduzeće prema tekućoj likvidnosti nema dovoljno kratkotrajne imovine u 2021. da zadovoljni kratkoročne imovine dok u 2022. ima. Poduzeće se vidi iz rezultata likvidno u 2021. Prema trenutnoj likvidnosti dok u 2022. ipak nije. Poduzeće je jako dobre rezultate postigla prema ubrzanoj likvidnosti u obje promatrane godine.

U obrtajima vidimo da poduzeće maksimalno koristi zalihe u obje godine koje sam uzeo za promatranje. Prema obrtajima dugotrajne imovine, vidi se da je oprema nova, i prema očekivanjima u drugoj godini je porastao broj obrtaja. U broju obrtaja ukupne imovine se vidi da poduzeće ne koristi dobro svoje zalihe, potraživanja i kratkotrajnu imovinu u obje godine.

6. Usporedba rezultata analize Valamar hotela i Plave Lagune za 2021. i 2022.

Nakon što sam analizirao svako od poduzeće zasebno i usporedio poduzeća zasebno, u ovom dijelu ću usporediti rezultate poduzeća i kako stoje jedni u odnosu na druge, prvo za 2021., a onda i za 2022.

Tablica 31.:Usporedba rezultata između Valamar hotela i Plave Lagune za 2021.

USPOREDBA REZULTATA ANALIZE ZA 2021.		
POKAZATELJI	VALAMAR	PLAVA LAGUNA
TEKUĆA LIKVIDNOST	1,66	1,95
TREKUTNA LIKVIDNOST	1,52	1,62
UBRZANA LIKVIDNOST	1,62	1,94
OBRTAJI ZALIHA	63,85	235,4
OBRTAJI DUGOTRAJNE IMOVINE	0,3	0,39
OBRTAJI UKUPNE IMOVINE	0,24	0,3

Izvor.:izrada autora

Prema usporedbi za 2021. možemo vidjeti iako nijedno od oba poduzeća ne zadovoljavaju pokazatelj tekuće likvidnosti da je ipak nešto likvidnija Plava Laguna. Prema trenutnoj likvidnosti oba poduzeća su likvidna, s tim da Plava Laguna ima više gotovine za podmirenje kratkoročnih obveza, dok su oba poduzeća također likvidna prema ubrzanoj likvidnosti kad im se umanju kratkotrajna imovina za zalihe.

Što se tiče obrtaja, prema usporedbi vidimo da u 2021. poduzeće maksimalno iscrpljuju svoje zalihe, to se može prepoznati iz toga da je visok broj obrtaja zalihe. Prema obrtaju dugotrajne imovine možemo vidjeti da poduzeća koriste novu opremu jer je obrtaj dugotrajne imovine nizak. U rezultatima obrtaja ukupne imovine, može se vidjeti izuzetno nizak pokazatelj, što nam govori da poduzeća ne koriste dobro svoje zalihe, potraživanja i kratkotrajnu imovinu.

Tablica 32.:Usporedba rezultata analize između Valamar hotela i Plave Lagune za 2022.

USPOREDBA REZULTATA ANALIZE ZA 2022.		
POKAZATELJI	VALAMAR	PLAVA LAGUNA
TEKUĆA LIKVIDNOST	1,28	2,28
TRENTNA LIKVIDNOST	0,97	0,12
UBRZANA LIKVIDNOST	1,21	2,27
OBRTAJI ZALIHA	60,37	238,83
OBRTAJI DUGOTRAJNE IMOVINE	0,45	0,62
OBRTAJI UKUPNE IMOVINE	0,39	0,44

Izvor.:Izrada autora

Usporedbom rezultata analize za 2022. možemo vidjeti da je Plava Laguna likvidna prema tekućoj likvidnosti i da ima dovoljno kratkotrajne imovine za podmirenje kratkoročnih obveza za razliku od Valamar hotela koji nemaju dovoljno. Prema trenutnoj likvidnosti za 2022. uspješniji su Valamar hoteli koji imaju više gotovine za podmirenje kratkoročnih obveza u odnosu na Plavu Lagunu. Oba poduzeća zadovoljavaju pokazatelj ubrzane likvidnosti i to je jedan od rijetkih kojeg oba poduzeća zadovoljavaju za 2021. ili 2022.

Ako se pogleda broj obrtaja zaliha za 2022. možemo primijetiti da oba poduzeća, iscrpljuju svoje zalihe, iako Plava Laguna ima puno veći broj obrtaja zaliha. Kao i što je bilo za 2021. Tako i u 2022. Poduzeća imaju nizak broj obrtaja dugotrajne imovine, što i potkrepljuje tezu da poduzeća koriste novu opremu i da će obrtaji dugotrajne imovine svake godine rasti. Prema obrtaju ukupne imovine za 2022. vidi se kao i za 2021. da poduzeća ne koriste svoje zalihe, potraživanja i kratkotrajnu imovinu na adekvatan način.

7. Zaključak

Postoje dva načina financiranja poduzeća. To su financiranje iz dugoročnih ili kratkoročnih izvora. Kratkoročni izvori financiranja su bitni za podmirenje kratkoročnih obveza i što se više financira poduzeće iz kratkoročnih izvora, to će imati više financija za podmirenje kratkoročnih obveza. Dugoročni izvori se također u nekim situacijama financirati iz kratkotrajne imovine. Najbolje za analizu dugoročnih i kratkoročnih izvora financiranja poduzeća je koristiti bilancu stanja tog poduzeća i račun dobiti i gubitka poduzeća. Važnost pravilnog financiranja iz kratkoročnih i dugoročnih izvora je u tome da se pravilno koriste ti izvori da budu uravnoteženi.

Prema bilanci stanja može se zaključiti da su se poduzeća više financirali iz dugoročnih izvora nego iz kratkoročnih izvora. Iz računa dobiti i gubitka može se vidjeti da su poduzeća poslovali s dobiti i u 2021. i u 2022. Iz analize koja je provedena može se zaključiti da su poduzeća prema nekim pokazateljima uspješni a prema nekima ne. Prema financijskim pokazateljima Plava Laguna je uspješnije poduzeće od Valamar hotela. Oba poduzeća prema pokazateljima imaju tendenciju rasta jer su im se rezultati pokazatelja povećavali u 2022. u odnosu na 2021. Moje je mišljenje da oba poduzeća očekuje rast u narednim godinama ali da je Plava Laguna u boljoj poziciji trenutno. Valamar hoteli bi trebali sagledati situaciji i gdje bi mogli napraviti najveći pomak, kako bi ostvarivali bolje rezultate.

LITERATURA

Deković Ž.(2016).: *Analiza financiranja hotelijerskog poduzeća skripta*, 1.izdanje Veleučilište u Šibeniku,: Šibenik

Goleš D.(2016): *Ekonomika poduzeća skripta* 1.izdanje Veleučilište u Šibeniku,: Šibenik

Jelavić, A., Ravlić, A., Starčević, A., Šamanović, J., (1993):*Ekonomika poduzeća*, Ekonomski fakultet Zagreb, Sveučilište u Splitu, 1995.,

Valamar hoteli: *O nama* dohvaćeno na: <https://www.valamar.com/hr/>

Valamar hoteli (2023.):*Konsolidirano godišnje izvješće* dohvaćeno na: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>

Vidučić Lj. Pepur S. Šimić Šarić M. (2015).: *Financijski menadžment* 11.izdanje, Sveučilište u Splitu

Vidučić Lj.(2011.): *Financijski menadžment*, 6 izdanje, Zagreb, Sveučilište u Splitu

Pizam, A., Chief editor, *International encyclopedia of hospitality management*, Elsevier Butterworth-Heinemann Linacre House, Jordan Hill, Oxford OX2 8DP, 30 Corporate Drive, Burlington, MA 01803, 2005.,

Plava Laguna (2020.):*O nama* dohvaćeno na: <https://biz.plavalaguna.hr/hr/o-nama>

Plava Laguna (2023.):*Privremeno godišnje izvješće* dohvaćeno na: [file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI_1%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/pc/Downloads/PLAVA-LAGUNA-31.12.2022.PRIVREMENI_1%20(1).pdf)

POPIS TABLICA

Tablica 1.: Bilanca stanja Valamar hotela	25
Tablica 2.: Račun dobiti i gubitka Valamar hotela.....	26
Tablica 3.: Pokazatelj tekuće likvidnosti za 2021. Valamar hotela	27
Tablica 4.: Pokazatelj tekuće likvidnosti za 2022. Valamar hotela	27
Tablica 5.: Pokazatelj trenutne likvidnosti za 2021. Valamar hotela	28
Tablica 6.: Pokazatelj trenutne likvidnosti za 2022. Valamar hotela	28
Tablica 7.: Pokazatelj ubrzane likvidnosti za 2021. Valamar hotela	28
Tablica 8.: Pokazatelj ubrzane likvidnosti za 2022. Valamar hotela	29
Tablica 9.: Pokazatelj obrtaja zaliha za 2021. Valamar hotela	29
Tablica 10.: Pokazatelj obrtaja zaliha za 2022. Valamar hotela	29
Tablica 11.: Pokazatelj obrtaja dugotrajne imovine za 2021. Valamar hotela	30
Tablica 12.: Pokazatelj obrtaja dugotrajne imovine za 2022. Valamar hotela	30
Tablica 13.: Pokazatelj obrtaja ukupne imovine za 2021. Valamar hotela	30
Tablica 14.: Pokazatelj obrtaja ukupne imovine za 2022. Valamar hotela	31
Tablica 15.: Usporedba rezultata analize za Valamar hotela	31
Tablica 16.: Bilanca stanja Plave Lagune.....	33
Tablica 17.: Račun dobiti i gubitka Plave Lagune	34
Tablica 18.: Pokazatelj tekuće likvidnosti za 2021. Plave Lagune	35
Tablica 19.: Pokazatelj tekuće likvidnosti za 2022. Plave Lagune	35
Tablica 20.: Pokazatelj trenutne likvidnosti za 2021. Plave Lagune.....	36
Tablica 21.: Pokazatelj trenutne likvidnosti za 2022. Plave Lagune.....	36
Tablica 22.: Pokazatelj ubrzane likvidnosti za 2021. Plave Lagune	36
Tablica 23.: Pokazatelj ubrzane likvidnosti za 2022. Plave Lagune	37
Tablica 24.: Pokazatelj obrtaja zaliha za 2021. Plave Lagune.....	37
Tablica 25.: Pokazatelj obrtaja zaliha za 2022. Plave lagune	37
Tablica 26.: Pokazatelj obrtaja dugotrajne imovine za 2021. Plave Lagune	37
Tablica 27.: Pokazatelj obrtaja dugotrajne imovine za 2022. Plave Lagune	38
Tablica 28.: Pokazatelj obrtaja ukupne imovine za 2021. Plave Lagune	38
Tablica 29.: Pokazatelj obrtaja ukupne imovine za 2022. Plave Lagune	38
Tablica 30.: Usporedba rezultata analize za Plavu Lagunu	39
Tablica 31.: Usporedba rezultata između Valamar hotela i Plave Lagune za 2021.....	40
Tablica 32.: Usporedba rezultata analize između Valamar hotela i Plave Lagune za 2022.	41